

પ્રકરણ ૫ : માઇક્રોસોફ્ટ પાવરપોઇન્ટ અદ્યતન સુવિધાઓ

પ્રસ્તાવના

- 5 .1. સ્લાઇડમાં ટેબલનો ઉપયોગ
- 5 .2. સ્લાઇડમાં સ્માર્ટઆર્ટનો ઉપયોગ
- 5 .3. સ્લાઇડમાં ચાર્ટનો ઉપયોગ
- 5 .4. સ્લાઇડમાં હાયપરલિંક ઉમેરવી
- 5 .5. સ્લાઇડમાં સિમ્બોલ/સંજ્ઞા ઉમેરવી
- 5 .6. સ્લાઇડમાં સૂત્ર / ઇક્વેશન ઉમેરવું
- 5 .7. સ્લાઇડ એનિમેશન આપવું
- 5 .8. સ્લાઇડ શો ચાલુ કરવો
- 5 .9. સ્લાઇડ માસ્ટર
- 5 .10. રીવ્યૂટૂલ
- 5 .11. પાવરપોઇન્ટની શબ્દસૂચિ
- 5 .12. કી-બોર્ડ શોર્ટકટ
- 5 .13. સ્વાધ્યાય

ઉદ્દેશો

આ એકમનો અભ્યાસ કર્યા બાદ તમે

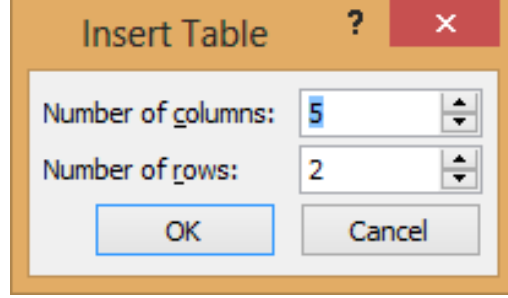
- સ્લાઇડમાં માહિતીને અસરકારક રીતે રજૂ કરવા ટેબલ, સ્માર્ટઆર્ટ, ચાર્ટ, લિંક, સિમ્બોલ અને સૂત્ર કઈ રીતે વાપરવા તે જાણી શકશો
- સ્લાઇડને વધુ જીવંત બનાવવા સ્લાઇડ એનિમેશનનો ઉપયોગ કરી શકશો તેમજ સ્લાઇડ શો ને કઈ રીતે પ્રદર્શિત કરવો તે સમજી શકશો.
- સ્લાઇડને એક સરખો દેખાવ આપવા સ્લાઇડ માસ્ટરનો ઉપયોગ કરી શકશો અને માહિતી ચકાસણી માટે રીવ્યૂ ટૂલ્સ કઈ રીતે વાપરવા તે જાણી શકશો.
- આ ઉપરાંત તમે પાવરપોઇન્ટ સંબંધિત અગત્યના શબ્દો અને કેટલીક શોર્ટકટ-કી વિશે જાણી શકશો.

5.1 સ્લાઇડમાં ટેબલનો ઉપયોગ

ટેબલ ઉમેરવું

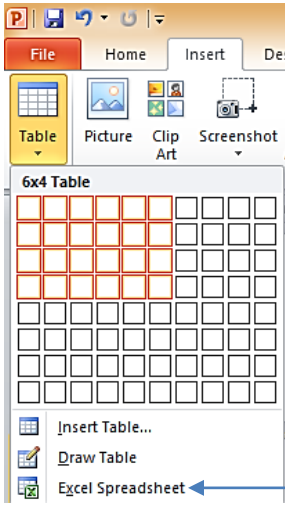
ટેબલનો ઉપયોગ કોષ્ટકરૂપે માહિતીને બતાવવા માટે થાય છે જેથી તેની સરખામણી કરવામાં સરળતા રહે. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક રીતે સ્લાઇડમાં ટેબલ ઉમેરી શકાય છે.

- 1) આકૃતિ 5.25-a માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે અને જેટલા રો અને કોલમ જોઈતા હોય તેટલા માઉસ ડ્રેગ કરી સિલેક્ટ કરો.
- 2) Insert→Table→Insert Table પર ક્લિક કરતાં નીચે મુજબનો ડાયલોગ બોક્સ ઓપન થાય છે જેમાં જેટલા કોલમ અને રો જોઈતા હોય તેટલા લખી OK બટન પ્રેસ કરતાં ટેબલ ઉમેરાઈ જાય છે.

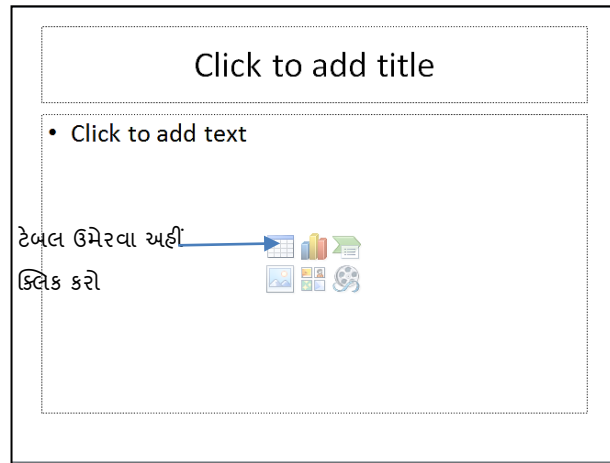

આકૃતિ 5.25-a ઇન્સર્ટ ટેબલ ડાયલોગ બોક્સ

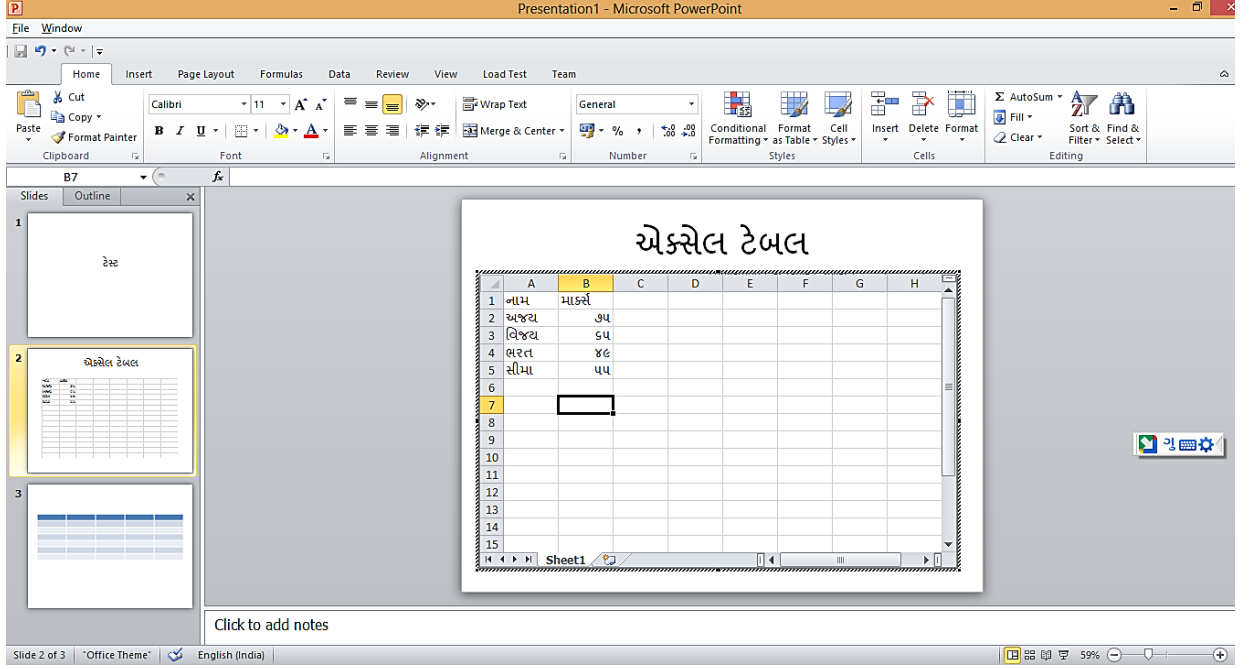
- 3) સ્લાઈડમાં આવેલ ટેબલ આઇકોન પર ક્લિક કરતાં પણ ટેબલ ઉમેરી શકાય છે (આકૃતિ 5.26)
- 4) જો તમે અગાઉ એક્સેલમાં ટેબલ બનાવી દીધું હોય અથવા એક્સેલ ફોર્મેટમાં ટેબલ બનાવવું હોય તો આકૃતિ 5.25-bમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે (Excel Spreadsheet) પર ક્લિક કરતાં આકૃતિ 5.27માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે એક્સેલ શીટ સ્લાઈડમાં દેખાય છે જ્યાં ટાઈપ કરી શકાય છે તેમજ અગાઉ બનાવેલ સ્પ્રેડશીટ ઓપન કરી શકાય છે. એકવાર ડેટા ટાઈપ થઈ જાય ત્યારબાદ તે આકૃતિ 5.28 પ્રમાણે દેખાય છે. જેમાં એક્સેલમાં જોવા મળતા બધાં ફીચર એક્સેલની રિબનથી ઉપયોગ કરી શકાય છે.

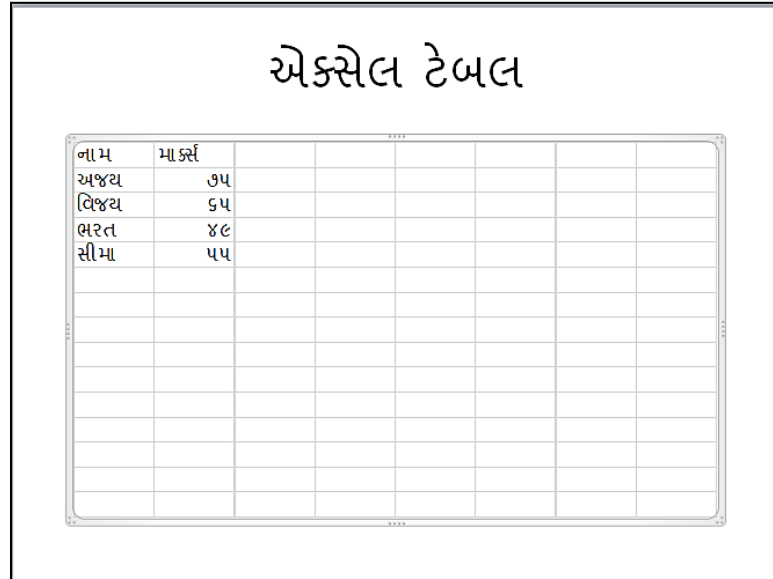
આકૃતિ 5.25-b ટેબલ સિલેક્ટ કરી ઉમેરવું

આકૃતિ 5.26 ટેબલ આઇકોન પર ક્લિક કરી ટેબલ ઉમેરવું
એક્સેલ માંથી ટેબલ ઉમેરવા અહીં ક્લિક કરો

આકૃતિ 5.27 એક્સેલ શીટમાં ડેટા દાખલ કરવો

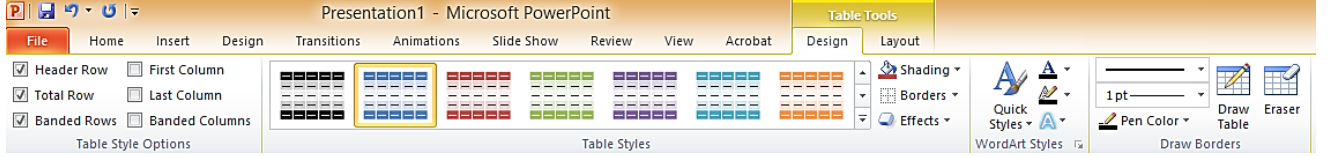
આકૃતિ 5.28 એક્સેલ શીટ માં ડેટા દાખલ કર્યા બાદ માત્ર ટેબલ દેખાય છે.

ટેબલ ફોર્મેટિંગ

ટેબલ સિલેક્ટ કરતાં નીચે દર્શાવેલ બે ટેબ ડિઝાઇન અને તે આઉટ ટેબલ ટૂલ્સ ટેબ ગ્રુપમાં દેખાય છે જેમાં ટેબલને ફોર્મેટ કરવા માટેના વિકલ્પ આવેલા હોય છે, જેના વિશે આપણે અગાઉ એક્સેલ અને વર્ડમાં ચર્ચા કરી ચૂક્યાં છીએ.

ડિઝાઇન ટેબમાં આકૃતિ 5.29માં બતાવ્યા મુજબના વિકલ્પ આવેલા હોય છે.

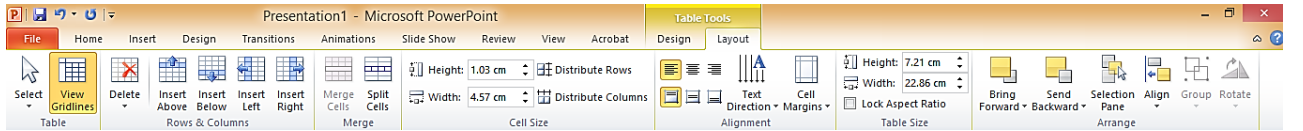
- 1) ટેબલ સ્ટાઇલ આપવી (પૂર્વ વ્યાખ્યાયિત શેડિંગ, બોર્ડર અને ઈફેક્ટ) (Table Style)
- 2) ટેબલ સ્ટાઇલ માટે જુદા જુદા વિકલ્પ (Table Style Options)
- 3) ટેક્સ્ટનો કલર, સ્ટાઇલ, બોર્ડર બદલવી (WordArt Styles)
- 4) બોર્ડર સ્ટાઇલ (Draw Borders)

આકૃતિ 5.29 ડિઝાઇન ટેબ

લે-આઉટ ટેબમાં આકૃતિ 5.30 માં બતાવ્યા મુજબના વિકલ્પ આવેલા હોય છે

- 1) ટેબલ સિલેક્ટ તેમજ ગ્રિડ લાઈન બતાવવા (Tables)
- 2) રો અને કોલમ ઉમેરવા અથવા કાઢી નાખવા (Row and Column)
- 3) એક કરતાં વધારે સેલને ભેગા કરવા અથવા છુટા કરવા (Merge)
- 4) રો અને કોલમની ઊંચાઈ અને પહોળાઈ બદલવા (Cell Size)
- 5) સેલ અલાઈનમેન્ટ કરવા (Alignment)
- 6) ટેબલની ઊંચાઈ અને પહોળાઈ બદલવા (Table Size)
- 7) ટેબલની ગોઠવણ કરવા (Arrange)

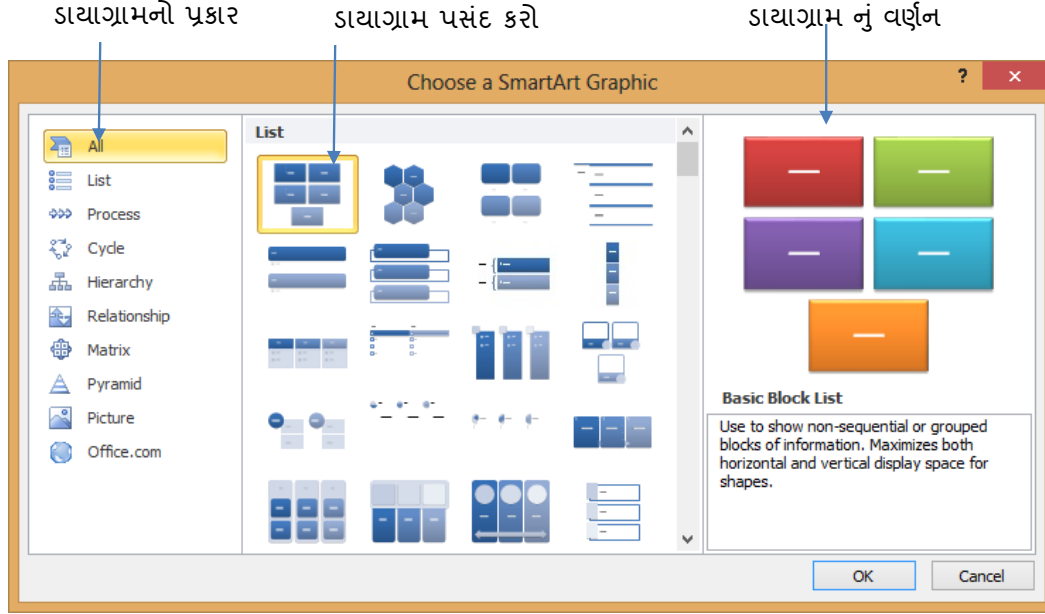
આકૃતિ 5.30 લે-આઉટ ટેબ

5.2 સ્લાઈડમાં સ્માર્ટઆર્ટનો ઉપયોગ

પાવરપોઈન્ટમાં આકૃતિઓ સ્માર્ટઆર્ટ ગ્રાફિક્સથી બનાવવામાં આવે છે. આ આકૃતિઓ તમે ખસેડી, બદલી અને તેમાં લખી શકો છો કે જે ખૂબજ ઉપયોગી છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તમે આકૃતિઓ બનાવવા માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકો છો તેમજ તમારી પસંદગી પ્રમાણે આ આકૃતિઓ સહેલાયથી બદલી શકો છો.

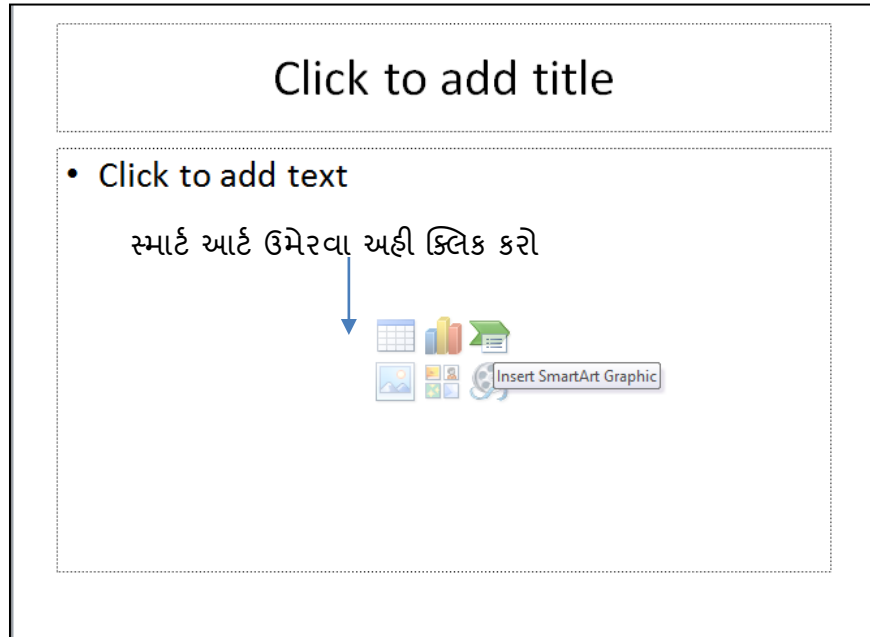
સ્માર્ટઆર્ટ ઉમેરવા માટે તમે નીચેનામાંથી કોઈપણ એક રીતનો ઉપયોગ કરી શકો છો.

- 1) Insert → SmartArt પર ક્લિક કરતાં આકૃતિ 5.31માં દર્શાવ્યા પ્રમાણેનો ડાયલોગ બોક્સ ઓપન થાય છે જેમાંથી તમે અલગ અલગ પ્રકારના ડાયાગ્રામ પસંદ કરી શકો છો.

આકૃતિ 5.31 સ્માર્ટઆર્ટ ડાયલોગ બોક્સ

- 1) આકૃતિ 5.32માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે સ્લાઈડમાં આવેલ SmartArt આઇકોન પર ક્લિક કરતાં પણ સ્માર્ટઆર્ટ ઉમેરી શકાય છે.

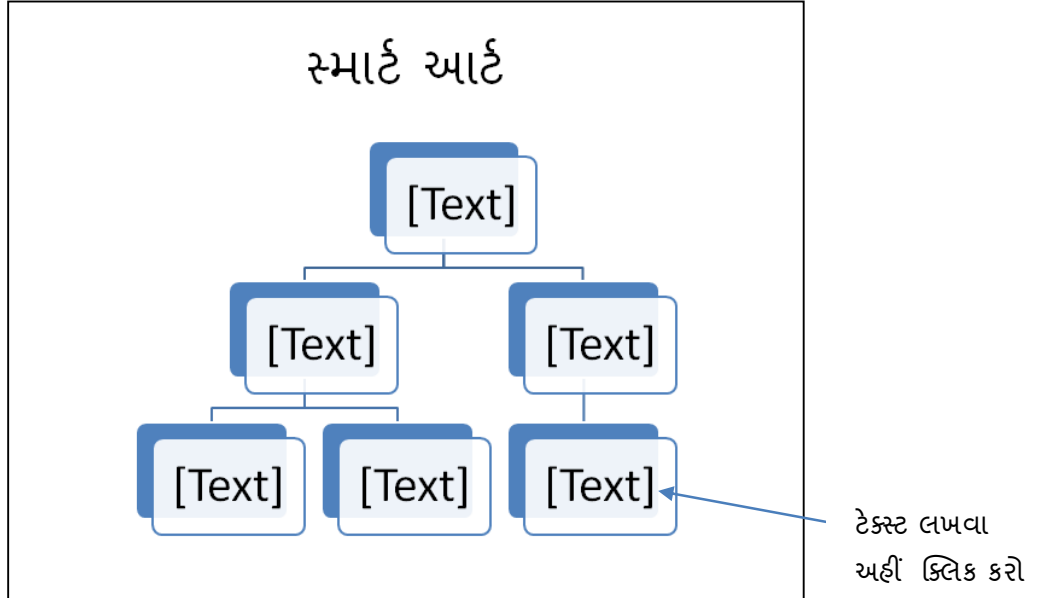

આકૃતિ 5.32 સ્માર્ટઆર્ટ આઇકોન

સ્માર્ટઆર્ટમાં નીચે દર્શાવેલા ડાયાગ્રામ ઉપલબ્ધ હોય છે.

ડાયાગ્રામ	ઉપયોગ
લિસ્ટ (List)	સંબંધિત જાણકારીઓ, સ્ટેપ દર્શાવવા તેમજ કાર્ય અને પ્રક્રિયાનો ક્રમ દર્શાવવા
પ્રોસેસ (Process)	કોઈ ખ્યાલ અથવા પ્રક્રિયામાં સમય સાથે કેવી રીતે ફેરફારો થાય છે તે વર્ણન કરવા માટે.
ક્રમ ચક્ર (Cycle)	શરૂઆત અને અંત વગરની ચક્રીય પ્રગતિ દર્શાવે છે. શરૂઆત અને અંત, અથવા સંતુલિત ઘટકો દર્શાવવા
સ્તરીકરણ (Hierarchy)	લોકો, વિભાગો, અને અન્ય વસ્તુઓ વચ્ચે સ્તરીકરણ સંબંધો વર્ણન માટે તેમજ એવા સંબંધો દર્શાવવા જેમાં એક નિર્ણય અથવા ક્રિયા અન્ય તરફ દોરી જાય છે.
મેટ્રીક્સ (Matrix)	જુદા જુદા ચાર વિભાગ વચ્ચે સંબંધ દર્શાવે છે.
પિરામિડ (Pyramid)	પ્રમાણસર અથવા સ્તરીકરણ સંબંધો દર્શાવે છે.
ચિત્ર (Picture)	ફોટોગ્રાફ્સ અને ચિત્રોનો સમાવેશ થાય છે તેવી આકૃતિઓ બનાવવા માટે.
Office.com	Office.com. પરથી વિવિધ પ્રકારની આકૃતિઓ ડાઉનલોડ કરવા માટે

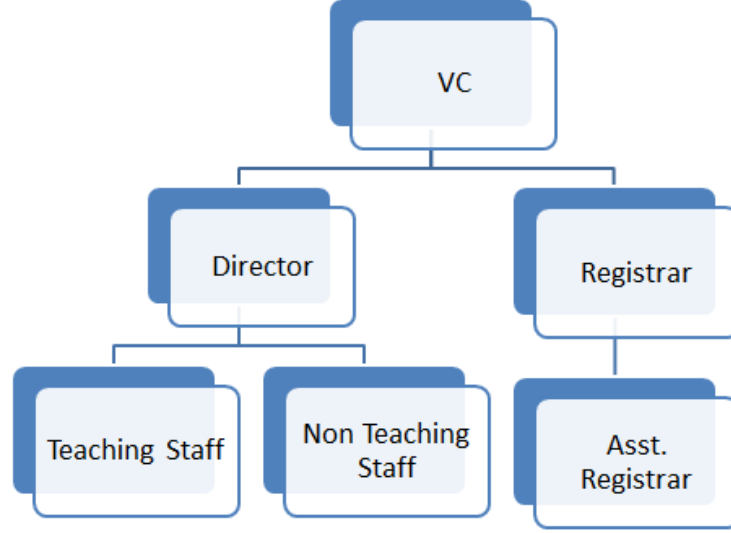
આકૃતિ 5.33-a માં (Hierarchy) પ્રકારની સ્માર્ટઆર્ટ દર્શાવેલ છે. એકવાર સિલેક્ટ કર્યાબાદ પાવરપોઈન્ટ તમને SmartArt Tabsમાં આકૃતિ 5.34 પ્રમાણે Design અને આકૃતિ 5.35 પ્રમાણે Format ટેબ બતાવે છે જેની મદદથી સ્માર્ટઆર્ટમાં ફેરફાર કરી શકાય છે.

આકૃતિ 5.33-a સ્માર્ટઆર્ટ સાથેની સ્લાઈડ

આકૃતિ 5.33-b સ્માર્ટઆર્ટમાં ટેક્સ્ટ ઉમેરાયા બાદની સ્લાઈડ દર્શાવે છે.

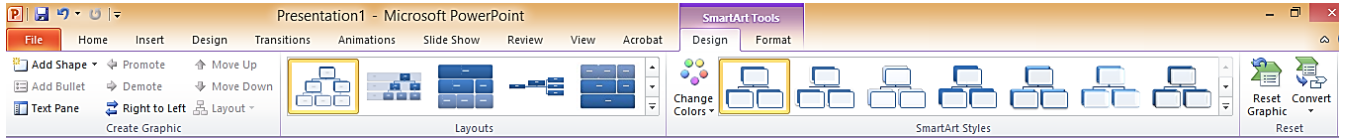
સ્માર્ટ આર્ટ

આકૃતિ 5.33-b સ્માર્ટઆર્ટમાં ટેક્સ્ટ લખ્યા બાદની સ્લાઈડ

ડિઝાઇન ટેબ નીચે દર્શાવેલ વિકલ્પ આપે છે.

- 1) સ્માર્ટઆર્ટનો કોઈ શેપ બીજા શેપની આગળ, પાછળ, ઉપર અથવા નીચે શેપ ઉમેરવો અથવા દૂર કરવો તેમજ તેનું સ્થાન બદલવું (Create Graphics)
- 2) સ્માર્ટઆર્ટનો દેખાવ બદલવો (Layouts)
- 3) સ્માર્ટઆર્ટનો કલર બદલવો (Change Colors)
- 4) ફોર્મેટ દૂર કરવું અથવા તેનું ટેક્સ્ટ અને શેપમાં રૂપાંતરણ કરવું (Reset)

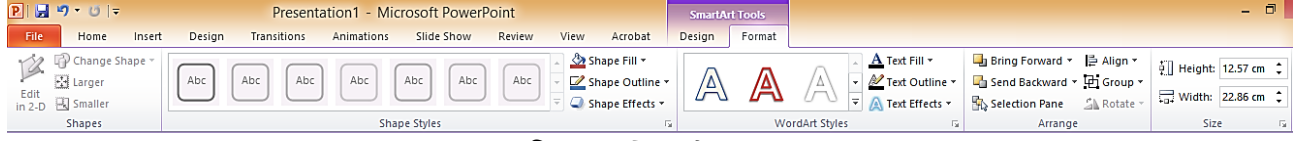

આકૃતિ 5.34 ડિઝાઇન ટેબ

ફોર્મેટ ટેબ નીચે દર્શાવેલ વિકલ્પ આપે છે.

- 1) સ્માર્ટ આર્ટના શેપનો આકાર બદલવો, તેને અન્ય શેપ કરતાં નાનું કે મોટું દર્શાવવું (Shapes)
- 2) શેપની સ્ટાઈલ જેવી કે ફિલ કલર, બોર્ડર કલર, ઈફેક્ટ બદલવી (Shape Styles)
- 3) ટેક્સ્ટનો કલર, આઉટ લાઈનનો કલર અને દેખાવ બદલવો (WordArt Styles)
- 4) શેપને બીજા શેપની આગળ પાછળ લઈ જવું, ગ્રુપ કરવું, કેન્દ્ર અથવા ધરીની આસપાસ ફેરવવું વગેરે (Arrange)

5) શેપની સાઈઝ બદલવી

આકૃતિ 5.35 ફોર્મેટ ટેબ

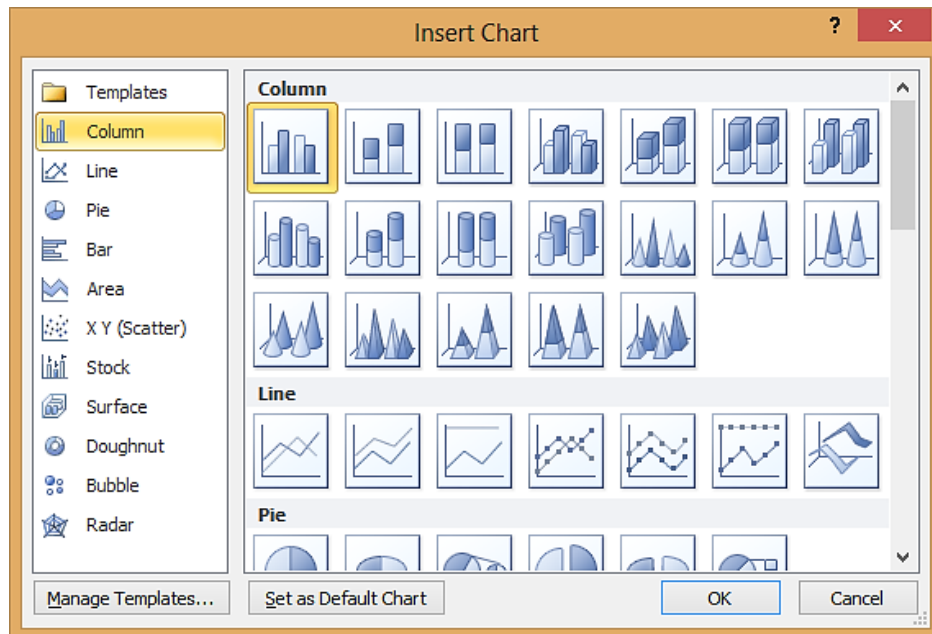
તમારી પ્રગતિ ચકાસો

1. પ્રેઝન્ટેશનમાં શાળા/કોલેજ/શહેરની માહિતી વાળું ટેબલ ઉમેરી ડીઝાઇન ટેબની મદદથી ફોર્મેટિંગ કરો.
2. પ્રેઝન્ટેશનમાં શાળા/કોલેજ/શહેરની યોગ્ય માહિતીને સ્માર્ટઆર્ટથી દર્શાવો.

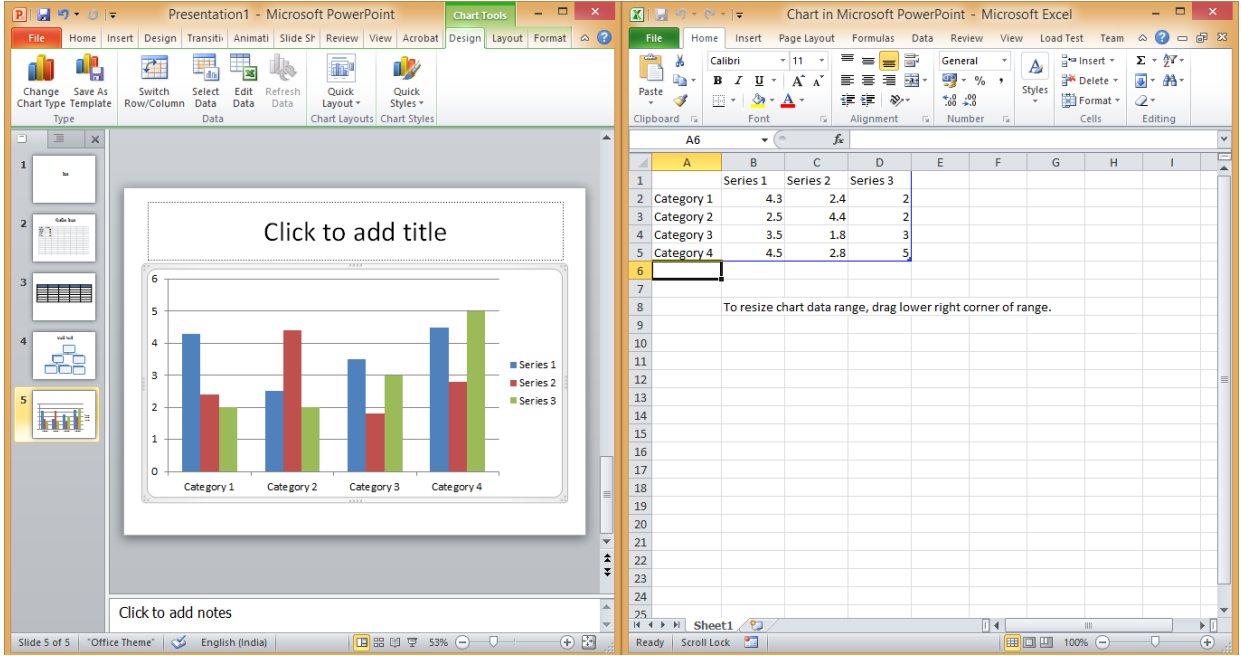
5.3 સ્લાઈડમાં ચાર્ટનો ઉપયોગ

પાવરપોઈન્ટ વિવિધ પ્રકારનાં ચાર્ટ ઉમેરવાની સવલત આપે છે. ચાર્ટની મદદથી શ્રોતાઓ, તાલીમાર્થીઓ કે સભ્યોને આંકડાઓના અર્થ, તેની અગત્યતા, તુલના અને વલણો સમજવા માટે સરળતા રહે છે. સ્લાઈડમાં ચાર્ટ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક રીતે ઉમેરી શકાય છે.

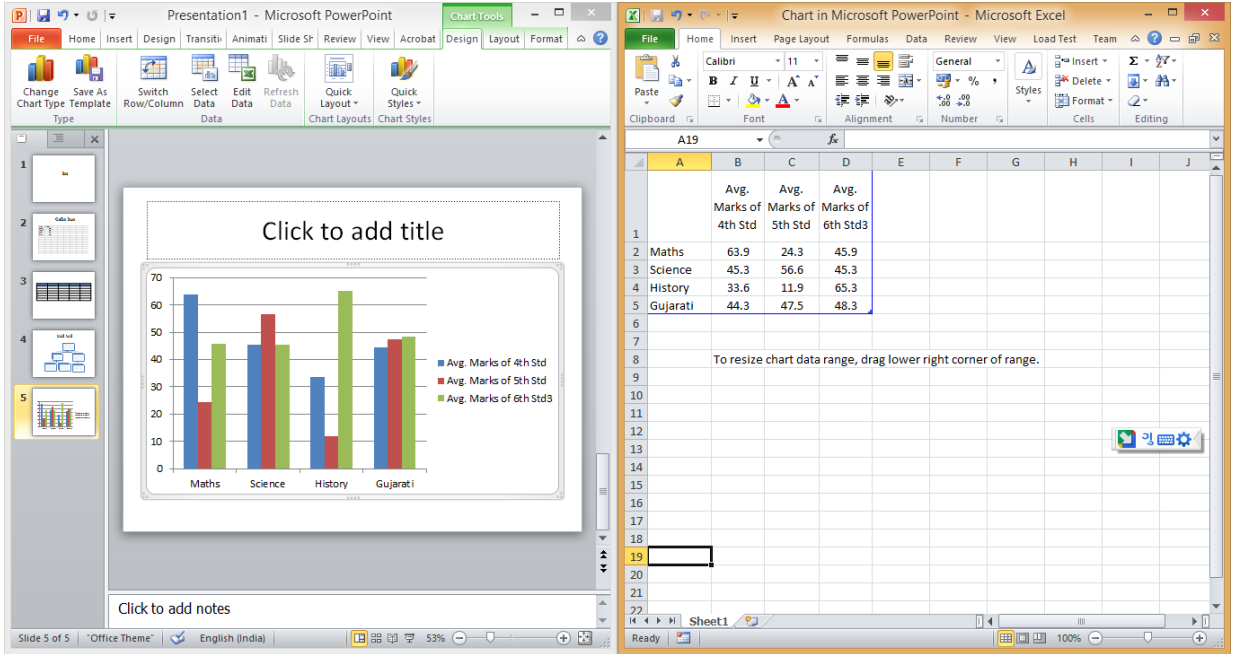
- 1) Insert→Chart કરતાં આકૃતિ 5.36 મુજબનો ડાયલોગ બોક્સ ઓપન થાય છે, જેમાંથી ચાર્ટનો પકાર પસંદ કરી OK બટન દબાવતા ચાર્ટ ઉમેરાય છે. તેમજ આકૃતિ 5.37માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે એક નવી વિન્ડોમાં એક્સેલ ખૂલે છે જેમાં ડેટા એન્ટર કરી બંધ કરતાં ચાર્ટમાં પણ ડેટા મુજબ ફેરફાર થાય છે (આકૃતિ 5.38).
- 2) આકૃતિ 5.39માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે સ્લાઈડ પર આવેલ ચાર્ટ આઇકોન પર ક્લિક કરતાં પણ ચાર્ટ ઉમેરાય છે

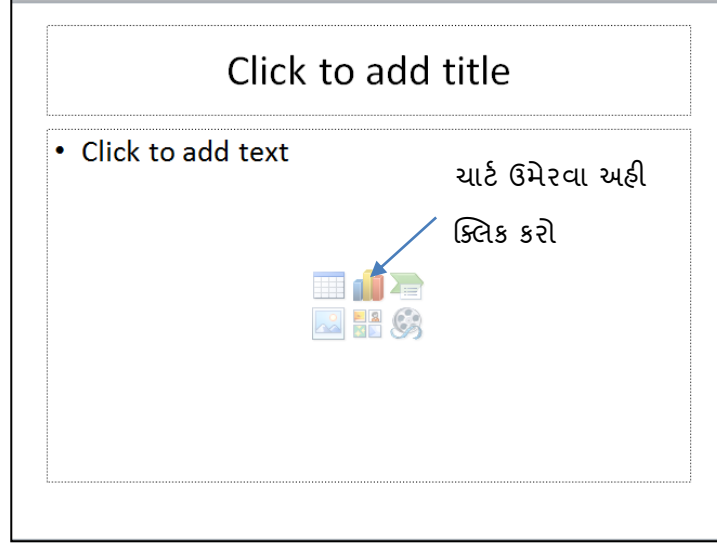
આકૃતિ 5.36 ચાર્ટના પ્રકાર

આકૃતિ 5.37 ચાર્ટ ઉમેરતી વખતે

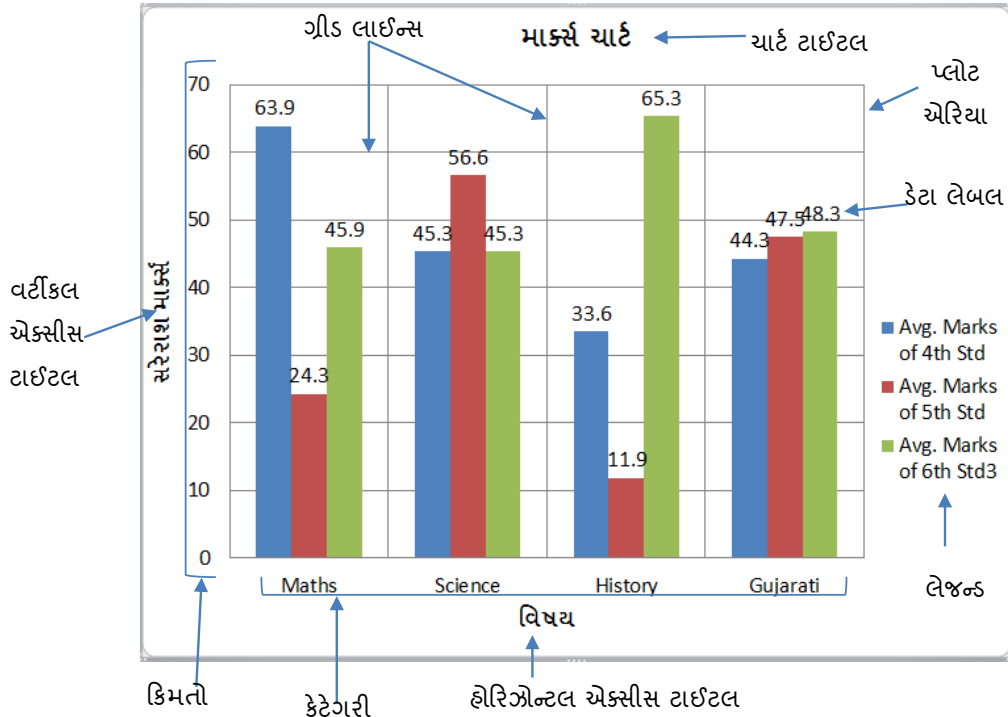

આકૃતિ 5.38 ડેટા દાખલ કર્યા બાદ

આકૃતિ 5.39 ચાટ આઇકોનથી ચાટ ઉમેરવો

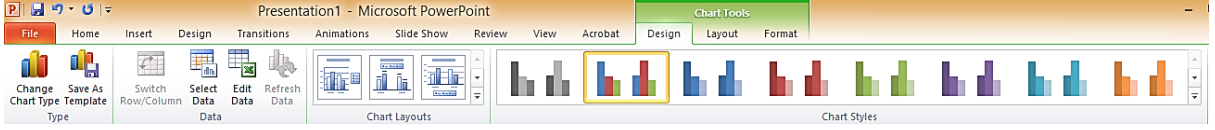
આકૃતિ 5.40માં ચાટના જુદા જુદા ભાગો વિશે માહિતી આપેલ છે.

આકૃતિ 5.40 ચાટના વિવિધ ભાગો વિશે સમજ

એકવાર ચાટ બની ગયા બાદ ડેટામાં ફેરફાર કરવા ચાટ સિલેક્ટ કરતાં પાવર પોઇન્ટ Chart Tools ટેબ ગ્રુપ દર્શાવે છે જેમાં Design, Layout અને Format ટેબ દેખાય છે.

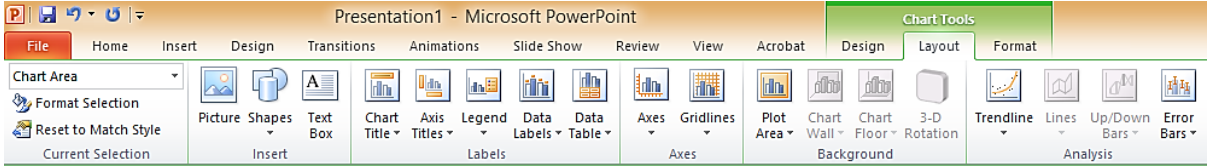
ડિઝાઇન ટેબ નીચે મુજબના વિકલ્પ આપે છે.

આકૃતિ 5.41 ડિઝાઇન ટેબ

- 1) ચાર્ટનો પ્રકાર બદલવો (Type)
- 2) ચાર્ટના ડેટામાં ફેરફાર કરવા (Data)
- 3) ચાર્ટનો લે-આઉટ બદલવો (Charts Layouts)
- 4) ચાર્ટની સ્ટાઈલ બદલવી (Chart Style)

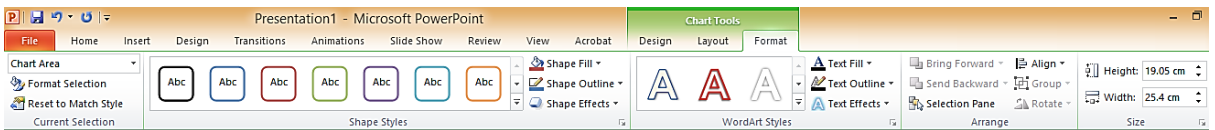
લે-આઉટ ટેબ નીચે મુજબ ના વિકલ્પ આપે છે.

આકૃતિ 5.42 લે-આઉટ ટેબ

- 1) ચાર્ટ સિલેક્ટ કરેલા ભાગના ફોર્મેટમાં ફેરફાર કરવો (Current Selection)
- 2) ચાર્ટ સાથે પિક્ચર, શેપ કે ટેક્સ્ટ દાખલ કરવી (Insert)
- 3) ચાર્ટનું ટાઈટલ, ચાર્ટના અક્ષનું (Axes) ટાઈટલ, ચાર્ટમાં વપરાયેલા ડેટાની કિંમત દર્શાવવી તેમજ ચાર્ટ સાથે ડેટા ટેબલ દર્શાવવું (Labels)
- 4) ચાર્ટના અક્ષનું લાખાણ તેમજ ગ્રિડ લાઈન દર્શાવવી (Axes)
- 5) ચાર્ટનું બેકગ્રાઉન્ડ બદલવું (Background)
- 6) ચાર્ટ વિશ્લેષણ માટેના વિકલ્પ (Analysis)

ફોર્મેટ ટેબ નીચે મુજબના વિકલ્પ આપે છે.

આકૃતિ 5.43 ફોર્મેટ ટેબ

- 1) ચાર્ટ સિલેક્ટ કરેલા ભાગના ફોર્મેટમાં ફેરફાર કરવો (Current Selection)
- 2) ચાર્ટના ભાગનો ફિલ કલર, બોર્ડર કલર તેમજ ઈફેક્ટ આપવી (Shape Styles)

- 3) ચાર્ટની ટેક્સ્ટ ને ફોર્મેટ કરવી જેમ કે ટેક્સ્ટ કલર, ટેક્સ્ટ બોર્ડર, ટેક્સ્ટ ઈફેક્ટસ (WordArt Style)
- 4) ચાર્ટના સિલેક્ટ કરેલા ભાગની ગોઠવણ (Arrange)
- 5) ચાર્ટની સાઈઝમાં ફેરફાર (Size)

કયો ચાર્ટ સામાન્ય રીતે ક્યારે વાપરવો તે અંગેની જાણકારી ટેબલ-5.1 માં આપેલ છે.

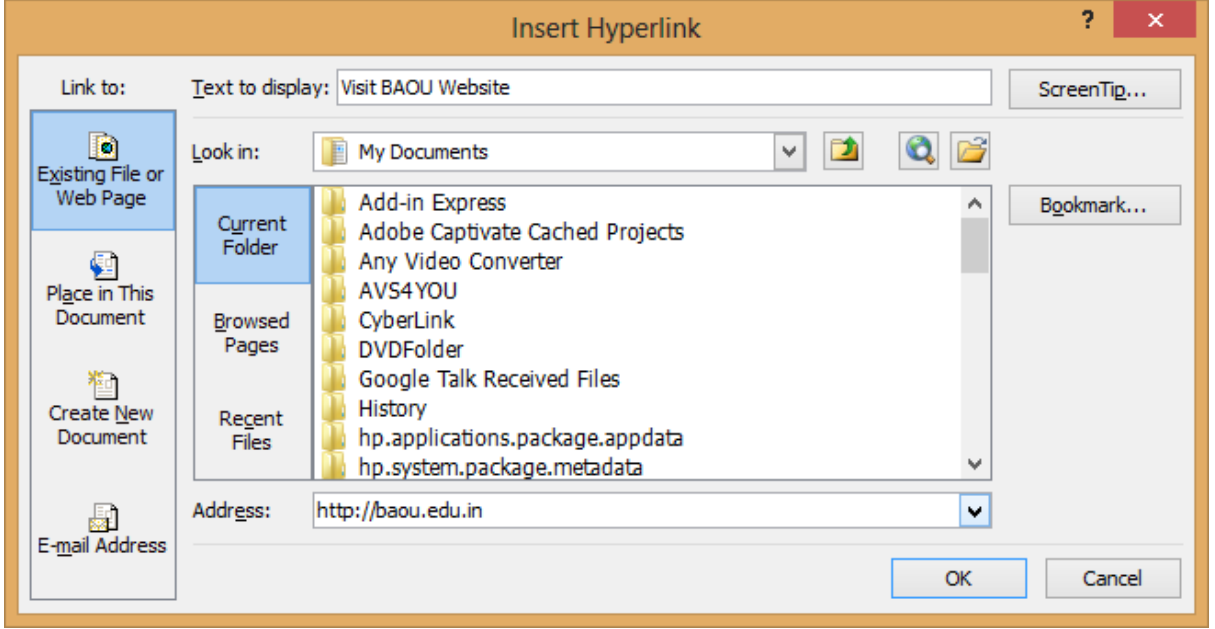
ચાર્ટ	ઉપયોગ
એરિયા (Area)	વિવિધ કેટેગરીમાં કિંમતો સમય સાથે કેવી રીતે વધઘટ પામે છે તેનું અવલોકન અને કિંમતોમાં ફેરફાર જોવા.
બાર (Bar)	વિવિધ કેટેગરીમાં કિંમતોની સમય જતાં, એકબીજા સામે સરખામણી કરવા ઉપયોગી છે. આ ચાર્ટમાં માહિતી આડી પટ્ટીઓ દ્વારા પ્રદર્શિત થાય છે.
બબલ (Bubble)	આ ચાર્ટમાં પરપોટાનાં માપ અને સ્થાનના અભ્યાસ દ્વારા માહિતીનું નિરીક્ષણ કરવા ઉપયોગી છે.
કોલમ (Column)	સામાન્ય રીતે, વિવિધ કેટેગરીમાં કિંમતોની સમય જતાં, એકબીજા સામે સરખામણી કરવા ઉપયોગી છે. આ ચાર્ટમાં ડેટા ઊભી કોલમ દ્વારા પ્રદર્શિત થાય છે.
ડોનટ (Doughnut)	કિંમતોને સમગ્ર ટકાવારીના ભાગરૂપે દર્શાવવા ઉપયોગી છે.
લાઈન (Line)	કિંમતોમાં સમય સાથે કેવી રીતે વધઘટ થાય છે તે જોવા વપરાય છે. ડેટા એક લાઈન દ્વારા પ્રદર્શિત થાય છે.
પાઈ (Pie)	કિંમતોને સમગ્ર ટકાવારીના ભાગરૂપે દર્શાવવા ઉપયોગી છે.
રડાર (Radar)	માહિતીનું એક કેન્દ્રીય બિંદુ સંલગ્ન પરીક્ષણ કરવા ઉપયોગી છે. આ ચાર્ટમાં માહિતી કેન્દ્રીય બિંદુ પરથી રેડિયલ પોઇન્ટ પર ગોઠવેલી દેખાય છે.
XY સ્કેટર (XY- Scatter)	વિવિધ આંકડાકીય માહિતીઓના વલણો ઘટસ્ફોટ જાણવા ઉપયોગી છે.
સ્ટોક (Stock)	એક વસ્તુની કિંમતમાં દૈનિક, સાપ્તાહિક અથવા વાર્ષિક કેટલો ફેરફાર થાય છે તે જાણવા ઉપયોગી છે.
સરફેસ (Surface)	માહિતી અને કિંમતો વચ્ચેના સંબંધોને 3D સપાટી પર જુદા જુદા રંગ તરીકે દર્શાવવા ઉપયોગી છે.

ટેબલ 5.1 ચાર્ટના પ્રકાર

5.4 સ્લાઈડમાં હાઇપરલિંક ઉમેરવી

સ્લાઈડમાં હાઇપરલિંક ઉમેરવાથી ઈમેઈલ, વેબસાઈટ અથવા ઇન્ટરનેટ પરથી માહિતીને ઝડપથી એક્સેસ કરી શકે છે. એક્શનના સ્વરૂપમાં હાઇપરલિંક, સ્લાઈડ શોમાં આગળ તેમજ પાછળ અથવા ચોક્કસ સ્લાઈડ પર જવા માટે ઉપયોગી છે.

હાઇપરલિંક ઉમેરવા માટે ઇન્સર્ટ ટેબમાં આવેલ લિંક ગ્રુપનો ઉપયોગ થાય છે. Insert → Links → Hyperlink ક્લિક કરતાં આકૃતિમાં-5.44 માં દર્શાવ્યા પ્રમાણેનો ડાયલોગ બોક્સ ખૂલે છે. જેમાં હાઇપરલિંકની ટેક્સ્ટ તેમજ કોને લિંક આપવી છે તે એડ્રેસ લખી OKબટન દબાવતા આકૃતિ 5.45 માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે હાઇપરલિંક ઉમેરાય જાય છે. જ્યારે સ્લાઈડ શો ચાલુ હોય ત્યારે તે લિંક પર ક્લિક કરતાં ડૉ બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટીની વેબસાઈટ ઓપન થાય છે.

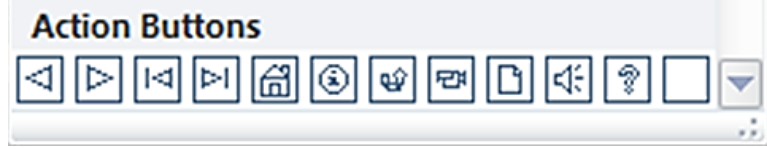

આકૃતિ 5.44 ઇન્સર્ટ હાયપરલિંક ડાયલોગ બોક્સ

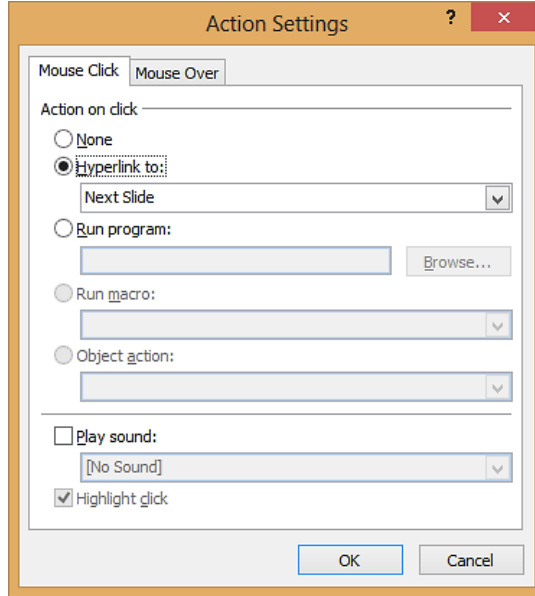

આકૃતિ 5.45 હાયપરલિંક સાથેની સ્લાઈડ

એક્શન બટનનો ઉપયોગ સ્લાઈડમાં આગળ કે પાછળ જવા કે કોઈ પ્રોગ્રામ ઓપન કરવા થાય છે. એક્શન બટન ઉમેરવા Insert→Shape→Action Buttonsમાંથી જે શેપ (આકૃતિ 5.46) જોઈતો હોય તેના પર ક્લિક કરતાં અને સ્લાઈડ પર ક્લિક કરતાં આકૃતિ 5.47 પ્રમાણેનો ડાયલોગ બોક્સ ઓપન થાય છે.

આકૃતિ 5.46 એક્શન બટન

આકૃતિ 5.47 એક્શન સેટિંગ ડાયલોગ બોક્સ

જો તમારે માઉસની ક્લિક કરીને લિંક ઓપન કરવી હોય તો “Mouse Click” ટેબનો ઉપયોગ કરો પરંતુ જો તમારે લિંક પર માત્ર માઉસ રાખવાથી લિંક ઓપન કરવી હોય તો “Mouse Over” ટેબનો ઉપયોગ કરો તથા નીચેના વિકલ્પ પસંદ કરો.

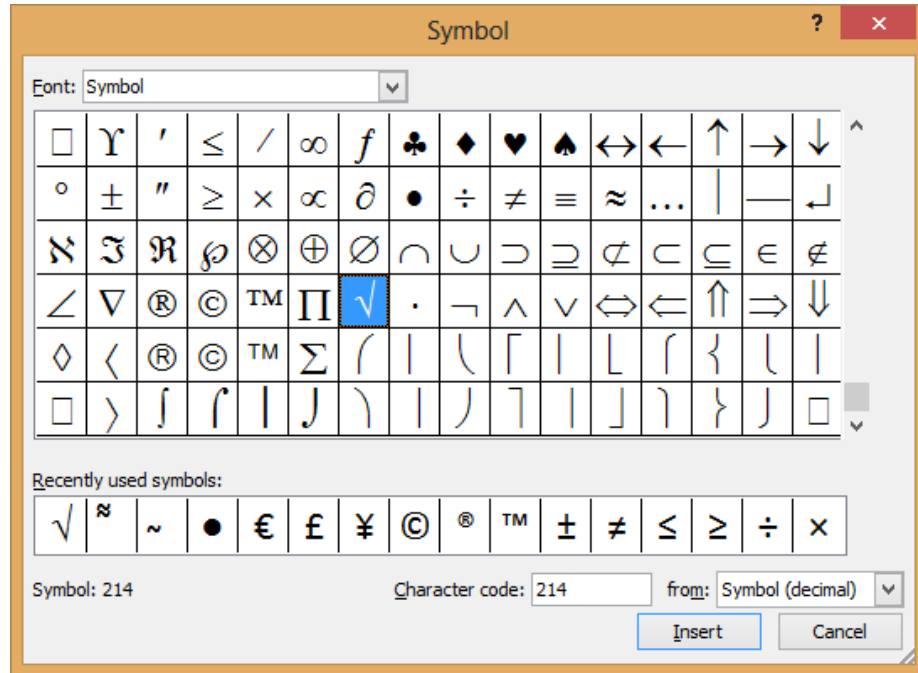
- 1) None: કોઈપણ એક્શન નથી લેવી.
- 2) Hyperlink to: આ વિકલ્પ પસંદ કરી તમે ડ્રોપ ડાઉન લિસ્ટમાંથી ક્લિક કરતાં તરત આગળની, તરત પાછળની, પ્રથમ, અંતિમ કે સ્લાઈડ શો પૂરો કરવા જેવા વિકલ્પ પસંદ કરી શકો છો.
- 3) Run program: એક્શન બટન પર ક્લિક કરતાં કોઈ પ્રોગ્રામ ખોલવા આ વિકલ્પ ઉપયોગી છે. Browse બટનથી તમે જે પ્રોગ્રામ ખોલવો હોય તેનો પાથ આપી શકો છો.

4) Play Sound: ચેક બોક્સ પર ક્લિક કરી નવી સ્લાઈડ ખૂલે ત્યારે પહેલેથી કોઈ અવાજ (જેમ કે તાળીઓનું અભિવાદન, હથોડી, પવન વગેરેનો અવાજ કે અન્ય અવાજ) વગાડવો હોય તો તે કમ્પ્યુટરમાં સંગ્રહ કરેલી ગેલેરી માંથી પસંદ કરી શકાય છે.

ત્યારબાદ OK બટન દબાવતા એક્શન બટન સેટિંગ પૂરું થાય છે.

5.5 સિમ્બોલ ઉમેરવો

કીબોર્ડ પર ન જોવા મળતી સંજ્ઞા ઉમેરવા ઇન્સર્ટ ટેબમાં આવેલ સિમ્બોલ કમાન્ડનો ઉપયોગ થાય છે. Insert→Symbols→Symbol પર ક્લિક કરતાં આકૃતિ 5.48 મુજબનો ડાયલોગ બોક્સ ઓપન થાય છે. જેમાં જે સિમ્બોલ ઉમેરવો હોય તે સિલેક્ટ કરી Insert બટન દબાવતા તે સિમ્બોલ ઉમેરાય જાય છે. Font ડ્રોપ ડાઉન લિસ્ટમાંથી જુદા જુદા ફોન્ટ સિલેક્ટ કરી શકાય છે. જે સિમ્બોલ ઉમેરીએ તે Recently Used Symbolsમાં ઉમેરતા જાય છે જેથી ફરી વાપરવા માટે તે ઝડપથી મળી શકે.

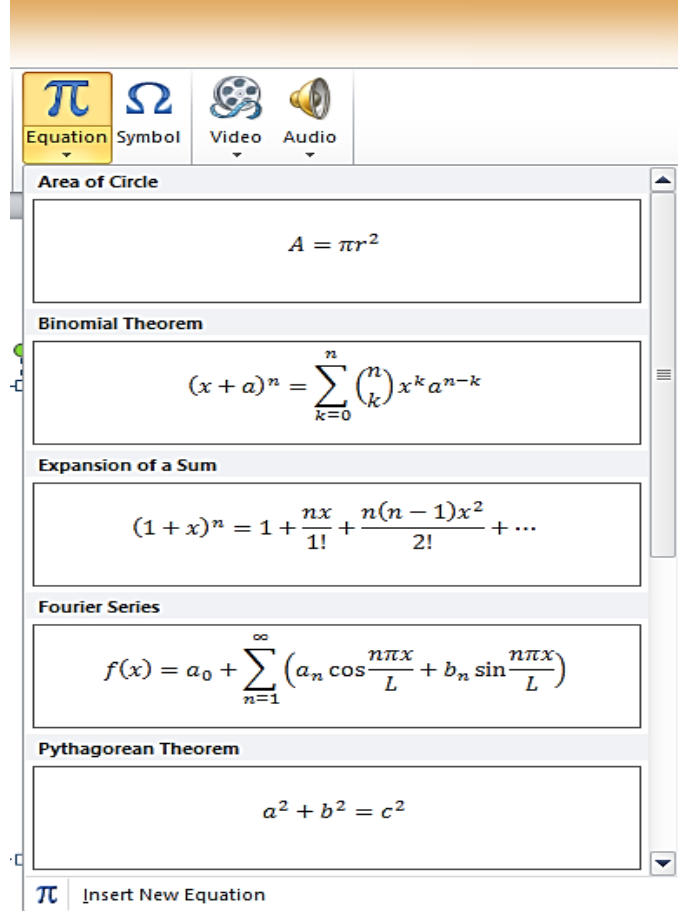
આકૃતિ 5.48 સિમ્બોલ ડાયલોગ બોક્સ

5.6 સ્લાઈડમાં સૂત્ર / ઇક્વેશન ઉમેરવું

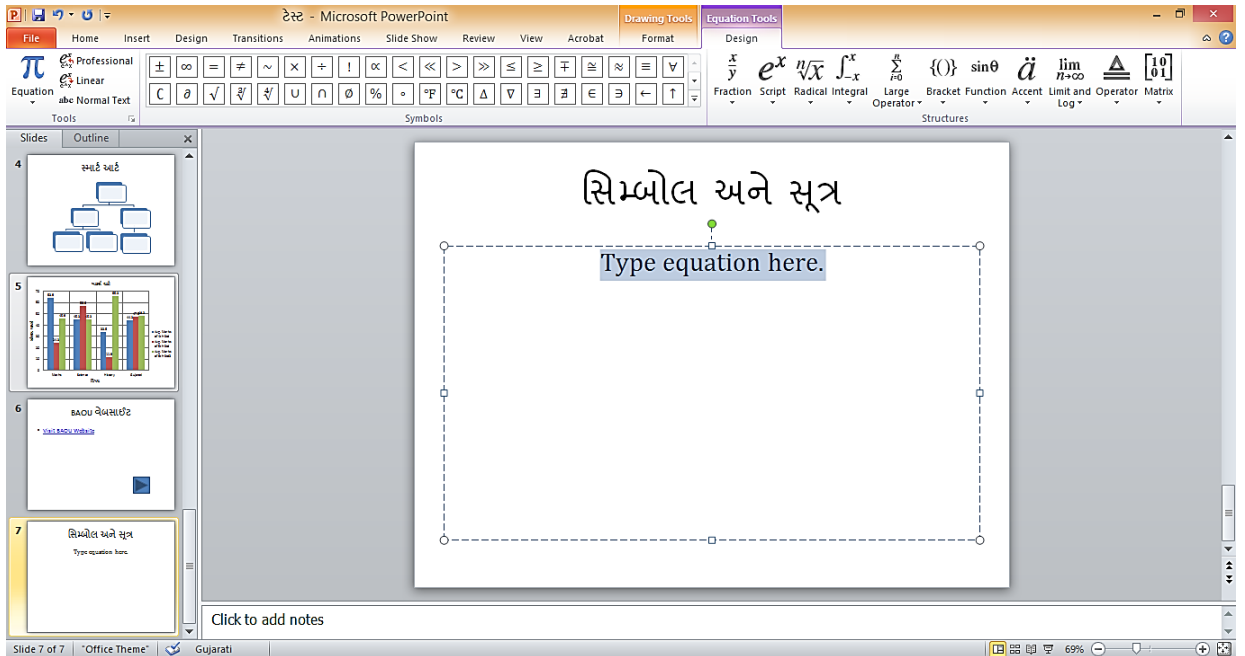
સૂત્ર ઉમેરવા માટે Insert ટેબમાં આવેલ સિમ્બોલ ગ્રુપના Equation કમાન્ડનો ઉપયોગ થાય છે. Equation editorની મદદથી તમે સ્લાઈડમાં સામાન્ય ગાણિતિક સમીકરણો ઉમેરી શકો છો તેમજ તમારા પોતાના વૈવિધ્યપૂર્ણ સમીકરણો બનાવવા માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકો છો.

Insert → Symbols → Equationન ઢટન પર કલિક કરતાં આકૃતિ 5.49 મુજબ જુદા જુદા પૂર્વ વ્યાખ્યાયિત સૂત્રના પ્રકાર દેખાય છે જેમાંથી કોઇપણ એક પર કલિક કરતાં તે પાવરપોઇન્ટ ઉમેરી દે છે.

તમારે નવું સૂત્ર ઉમેરવું હોય તો છેલ્લે દેખાતો વિકલ્પ “Insert New Equation” આપતા આકૃતિ 5.50 મુજબની સ્લાઇડ દેખાય છે. નવું સૂત્ર ઉમેરતા રિબનમાં Equation Tools ટેબ ઉમેરાય છે જેમાં Designટેબમાંથી તમે જે પ્રમાણેનું સૂત્ર જોઈતું હોય તે Structures કમાન્ડ ગ્રુપમાંથી પસંદ કરી ડેટા ટાઈપ કરી શકો છો તેમજ Symbols ગ્રુપમાંથી જુદા જુદા સિમ્બોલ પણ ઉમેરી શકો છો.

આકૃતિ 5.49 પૂર્વ વ્યાખ્યાયિત સૂત્ર

આકૃતિ 5.50 સૂત્ર જાતે બનાવવું

5.7 સ્લાઇડ એનિમેશન આપવું

પાવરપોઈન્ટમાં તમે લખાણ, ક્લિપ આર્ટ, આકાર અને ચિત્રોને એનિમેશન આપી જીવંત કરી શકો છો. સ્લાઇડ પર એનિમેશનનો ઉપયોગ ચોક્કસ વિષયવસ્તુ પર પ્રેક્ષકોનું ધ્યાન દોરવા અથવા સ્લાઇડને વાંચવામાં સરળ બનાવવા માટે કરી શકાય છે. એનિમેશન આપવા એનિમેશન ટેબનો ઉપયોગ થાય છે. એનિમેશન આપવા માટે સૌ પ્રથમ ટેક્સ્ટ કે ઓબ્જેક્ટ સિલેક્ટ કરવું પડે છે.

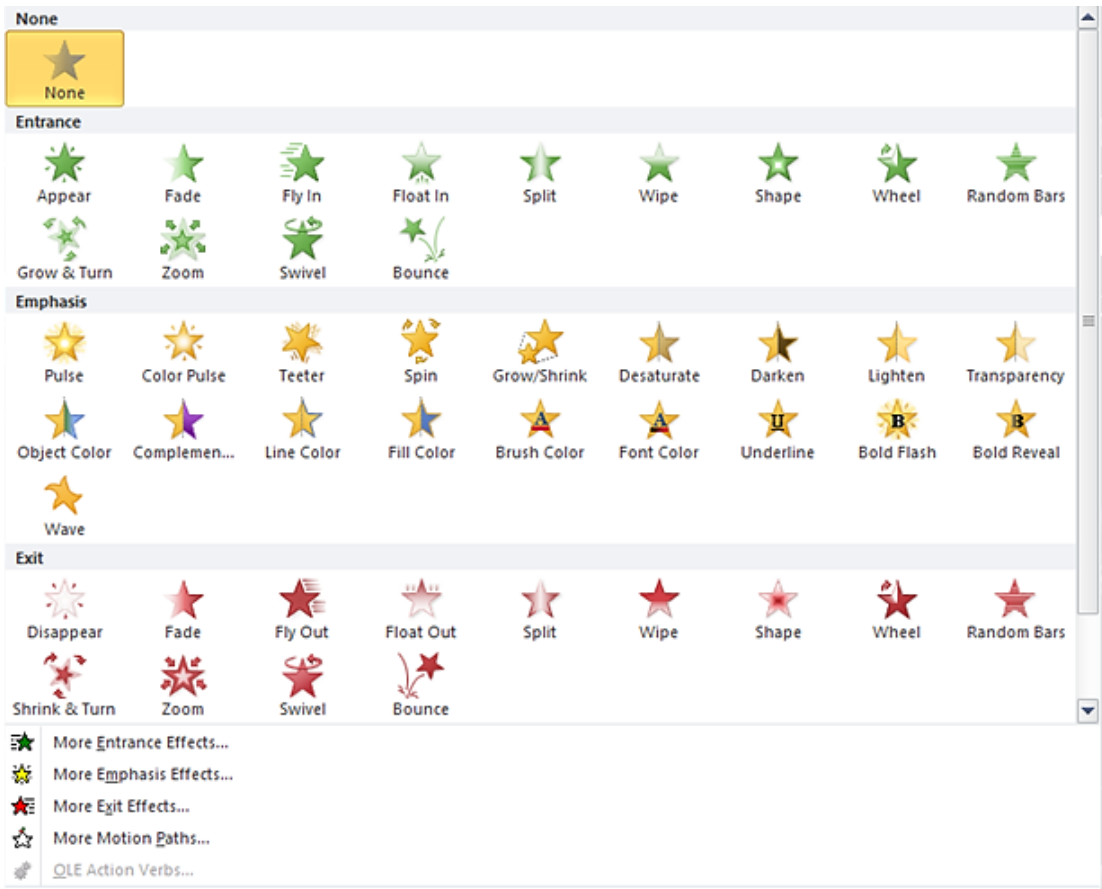
એનિમેશનને આકૃતિ 5.51 માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે મુખ્યત્વે ચાર પ્રકારમાં વહેંચવામાં આવે છે:

Entrance: સ્લાઇડમાં કોઈપણ વસ્તુની પ્રવેશ પદ્ધતિને નિયંત્રિત કરે છે.

Emphasis: કોઈપણ વસ્તુ સ્લાઇડ પર હોય ત્યારે આ એનિમેશન થાય છે

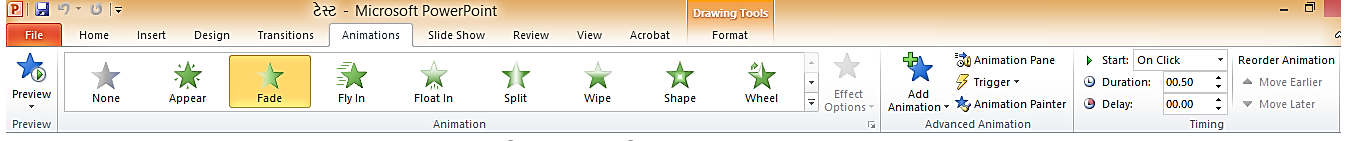
Exit: સ્લાઇડમાં કોઈપણ વસ્તુની ગમન પદ્ધતિને નિયંત્રિત કરે છે.

Motion Paths: સ્લાઇડ અંદર એક પૂર્વનિર્ધારિત પથ પર વસ્તુને ચલાવવા માટે ઉપયોગી છે.

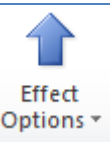
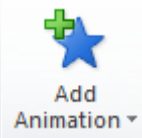
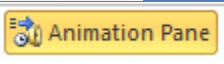
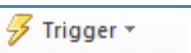
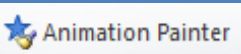
આકૃતિ 5.51 એનિમેશનના પ્રકાર

પાવરપોઈન્ટમાં એનિમેશન માટેના વિકલ્પ પસંદ કરવા આકૃતિ 5.52એનિમેશન ટેબનો ઉપયોગ થાય છે.

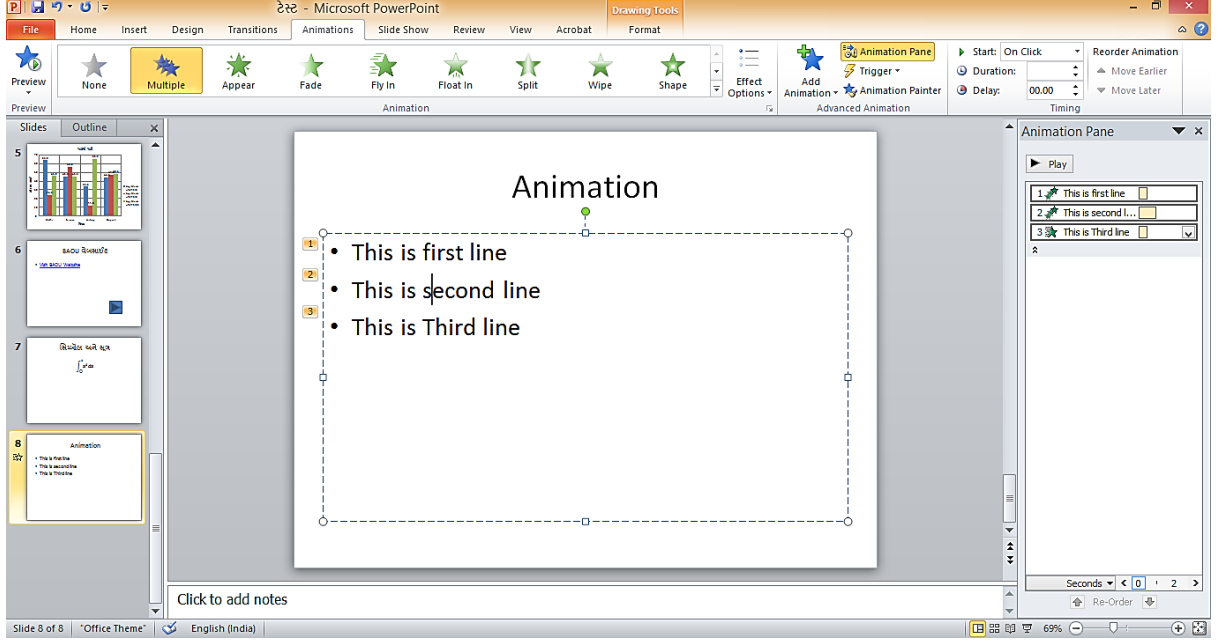
આકૃતિ 5.52 એનિમેશન ટેબ

એનિમેશન ટેબમાં ટેબલ 5.2 મુજબના વિકલ્પ આવેલા હોય છે.

વિકલ્પ	ઉપયોગ
	આ બટન પર ક્લિક કરતાં એનિમેશન કઈ રીતે દેખાશે તે સ્લાઈડ શો ચાલુ કર્યા પહેલાં જોઈ શકો છો.
Animation	તમને આગળ જણાવ્યા પ્રમાણેના એનિમેશન આપવાની સુવિધા આપે છે.
	કેટલીક એનિમેશન ઇફેક્ટ માટે વિકલ્પ હોય છે જે તમે બદલી શકો છો. ઇફેક્ટ માટેના વિકલ્પ એનિમેશનના પ્રકાર મુજબ બદલાય છે, જેમ કે સ્લાઈડમાં વસ્તુ આવે છે તે દિશા નિયંત્રિત કરી શકો છો.
	અહીં તમે એનિમેશન ઉમેરી શકો છો અને તરત જ તે કેવું દેખાશે તે જોઈ શકો છો.
	તેના પર ક્લિક કરતાં આકૃતિ 5.53માં જમણી બાજુ દર્શાવેલ એનિમેશન પેન ખૂલે છે જ્યાંથી તમે એનિમેશન ક્યારે અને ક્યાં ક્રમમાં થશે તે નિયંત્રિત કરી શકો છો.
	સ્લાઈડમાં જે ઓબ્જેક્ટ પર ક્લિક કરી એનિમેશન શરૂ કરવું હોય તે નક્કી કરી શકાય છે.
	એનિમેશન પેઈન્ટરની મદદથી એક વસ્તુ પરનું એનિમેશન બીજી વસ્તુને આપી શકો છો.
Start: On Click Duration: 00.50 Delay: 00.00	એનિમેશન ક્યારે શરૂ થશે, કેટલીવાર ચાલશે તેમજ આગળનું એનિમેશન પૂરું થઈ ગયા પછી કેટલીવારે શરૂ થશે તે આપી શકાય છે
Reorder Animation Move Earlier Move Later	આની મદદથી એનિમેશન પેનમાં સિલેક્ટ કરેલા એનિમેશનનો ક્રમ બદલી શકો છો.

ટેબલ 5.2 એનિમેશન ટેબના વિકલ્પ

તમે એક કરતાં વધુ એનિમેશન એક સાથે આપી શકો છો. તમે એનિમેશન રેકોર્ડ કરી શકો છો, પૂર્વાવલોકન કરી શકો છો તેમજ એનિમેશન કઈ રીતે શરૂ થશે તે અને કેટલો સમય ચાલશે તે નક્કી કરી શકો છો.

આકૃતિ 5.53 એનિમેશન સાથેની સ્લાઈડ

તમારી પ્રગતિ ચકાસો

1. પ્રેઝન્ટેશનમાં શાળા/કોલેજ/શહેરની આંકડાકીય માહિતીને દર્શાવા ચાર્ટ બનાવો.
2. પ્રેઝન્ટેશનમાં શાળા/કોલેજ/શહેરની વેબસાઈટ અને ઈમેઈલ એડ્રેસ માટે હાયપરલિંક ઉમેરો.
3. પ્રેઝન્ટેશનની સ્લાઈડમાં આગળ પાછળ જવા માટે એક્શન બટનનો ઉપયોગ કરો.
4. પ્રેઝન્ટેશનમાં તમે જાણતા હો તેવું કોઈ ગાણિતિક સૂત્ર લખો.
5. સ્લાઈડમાં જુદા જુદા ઓબ્જેક્ટને અલગ અલગ એનિમેશન ઈફેક્ટ આપો.

5.8 સ્લાઈડ શો ચાલુ કરવો

આકૃતિ 5.54 Slide Show ટેબ ઉપરના કમાન્ડ

આપણે કોઈ પ્રેઝન્ટેશન તૈયાર કરતાં હોઈએ અથવા શ્રોતાઓ સમક્ષ પ્રેઝન્ટેશન કરીએ તે સમયે સ્લાઈડ કેવી દેખાશે તે જોવાની જરૂર ઊભી થાય છે, તે સંજોગોમાં સ્લાઈડ શો (Slide Show) કરવો વધારે યોગ્ય છે. આ કાર્ય કરવા માટે રીબન ઉપરના Slide Show ટેબ ઉપર ક્લિક કરીને જરૂરિયાત પ્રમાણેનો વિકલ્પ પસંદ કરો. જો પ્રેઝન્ટેશનની પ્રથમ સ્લાઈડથી આપણે શો ચાલુ કરવો હોય તો From Beginning કમાન્ડ આપો. જે સ્લાઈડ સ્ક્રિન

ઉપર પ્રદર્શિત છે તે સ્લાઇડથી શો ચાલુ કરવો હોય તો From Current Slide કમાન્ડ આપો. આ કમાન્ડ આપવાથી સ્ક્રિન ઉપરની તમામ માહિતી જતી રહેશે અને આખા સ્ક્રિન ઉપર સ્લાઇડ શો ચાલુ થશે. આપણે સ્પેસબાર, એન્ટર કી અથવા માઉસ કી દબાવીને પછીની સ્લાઇડ સ્ક્રિન ઉપર પ્રદર્શિત કરી શકીએ છીએ. Esc કી દબાવવાથી પ્રેઝન્ટેશન અધવચ્ચેથી બંધ થઈ જશે. કી-બોર્ડ ઉપરથી F5 કી દબાવીને પણ આપણે પ્રેઝન્ટેશન ચાલુ કરી શકીએ.

નોંધ: સ્ક્રિનમાં જમણી બાજુએ નીચે રહેલા ચાર વ્યૂ બટનમાંથી જમણી બાજુનું બટન દબાવીને પણ સ્લાઇડ શો તરતજ ચાલુ કરી શકાય છે. વ્યૂ બટન માટે જુઓ આકૃતિ 5.3

ઉપર જણાવેલાં બે કમાન્ડ સિવાય પણ Slide Show ટેબ ઉપર અન્ય કમાન્ડ છે જેના દ્વારા આપણે આપણી જરૂરિયાત પ્રમાણે પ્રેઝન્ટેશન રજૂ કરી શકીએ છીએ, આ માટે સ્લાઇડનાં સેટિંગ્સ જરૂરી છે.

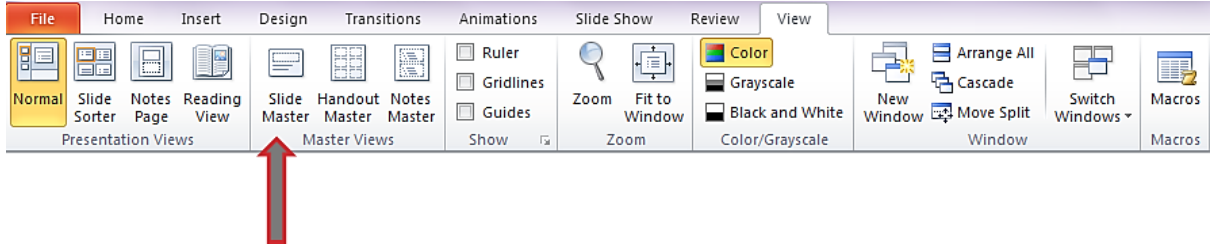
- **Broadcast Slide Show:** આ વિકલ્પ દૂર જગ્યાએ રહેલા શ્રોતાઓ કે જે વેબ બ્રાઉઝર ઉપર સ્લાઇડ શો જોવાના હોય તેમના માટે બ્રોડકાસ્ટ કરવા માટે વપરાય છે.
- **Custom Slide Show:** આ વિકલ્પ એક જ પ્રેઝન્ટેશનમાંથી અલગ અલગ શ્રોતાઓના જૂથ માટે જુદી જુદી સ્લાઇડની પસંદગી કરી જુદા જુદા પ્રેઝન્ટેશન કરવા માટે વપરાય છે. અમુક સ્લાઇડ કોઈ ચોક્કસ પ્રેઝન્ટેશન સમયે પ્રદર્શિત થતી નથી, આ માટે Hide Slide કમાન્ડનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. આ Custom showને અલગ નામ આપી તેનો સંગ્રહ કરવામાં આવે છે. આપણે આપણી જરૂરિયાત પ્રમાણે અલગ અલગ જૂથ માટે સ્લાઇડ પસંદ કરી તેનું નામ Custom Showsમાં આપી તે પ્રેઝન્ટેશનનો અમલ કરીએ છીએ.
- **Set up Slide Show:** પ્રેઝન્ટેશન દરમિયાન દરેક સ્લાઇડ સ્ક્રિન ઉપર કેટલો સમય પ્રદર્શિત રહે તેનું સેટિંગ આપણે કરી શકીએ છીએ. આવા સંજોગોમાં તે સમય પૂરો થયા પછી સ્લાઇડ આપોઆપ બદલાઈ જાય છે. જો સ્લાઇડ માટે સમય સેટ ન કરવો હોય તો આપણે Manually વિકલ્પના રેડિયો બટન ઉપર ક્લિક કરવું જોઈએ. આ ઉપરાંત અન્ય વિકલ્પમાં એનિમેશન વિના પ્રેઝન્ટેશન કરવું હોય અથવા જ્યાં સુધી ESC કી દબાવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પ્રેઝન્ટેશન વારંવાર લૂપમાં ચાલુ રાખવું હોય તો તે માટેના ચેક બોક્સના વિકલ્પ પણ ઉપલબ્ધ છે.
- **Hide Slide:** સ્ક્રિન ઉપર પ્રદર્શિત સ્લાઇડને પ્રેઝન્ટેશનમાં પ્રદર્શિત ન કરવા માટે આ કમાન્ડ વપરાય છે. કોઈ પ્રેઝન્ટેશનમાં જો આપણે અમુક સ્લાઇડ બતાવવા ન ઇચ્છતા હોય તો તેને છુપાવવા માટે આ કમાન્ડ વપરાય છે. આ કમાન્ડથી સ્લાઇડ ડીલિટ થતી નથી પણ ફક્ત તે સ્લાઇડ પ્રેઝન્ટેશનમાં પ્રદર્શિત થતી નથી.
- **Rehearse Timings:** આ કમાન્ડ વડે પ્રેઝન્ટેશનની દરેક સ્લાઇડ માટે કેટલા સમયની જરૂર છે તેનું રિહર્સલ કરી શકીએ છીએ અને જો સમય યોગ્ય જણાય તો તે સમય દરેક સ્લાઇડ માટે સેટ પણ કરી શકાય છે. આ ઉપરાંત આખા પ્રેઝન્ટેશનમાં કુલ કેટલો સમય જશે તે પણ જાણી શકીએ છીએ જેથી જરૂર જણાય તો દરેક સ્લાઇડ માટે સમયમાં ફેરફાર કરી શકાય છે.

આ ઉપરાંત એક કરતાં વધારે મોનિટર હોય ત્યારે અમુક વિશિષ્ટ પ્રકારની સગવડ પણ Slide Show ટેબ પૂરી પાડે છે જેમ કે એક મોનિટર ઉપર સ્લાઇડ શો ચાલુ હોય જ્યારે બીજા પર ‘સ્પીકર વ્યૂ’ ઉપલબ્ધ હોય.

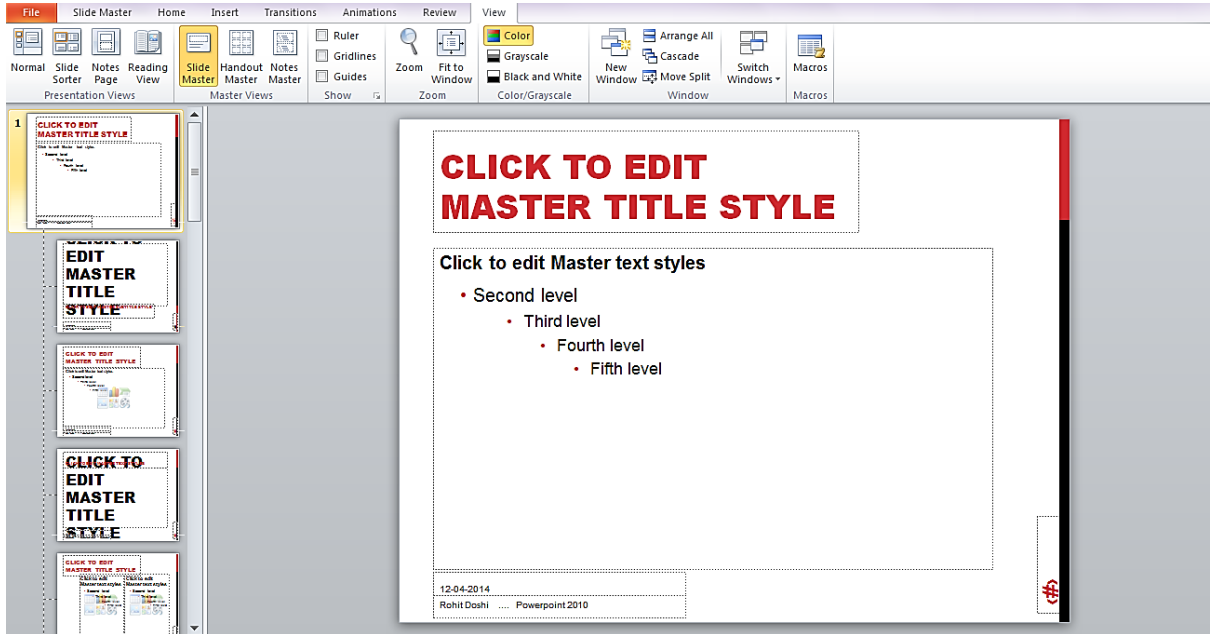
આ રીતે આપણે તૈયાર કરેલી સ્લાઇડને આપણે અનેક સગવડતાઓ સાથે વિવિધ રીતે રજૂ કરવા માટે Slide Show ટેબ અનેક કમાન્ડ પૂરા પાડે છે.

5.9 સ્લાઇડ માસ્ટર (Slide Master)

સ્લાઇડ માસ્ટર પ્રેઝન્ટેશનની થીમ (Theme) અને સ્લાઇડ લે-આઉટની માહિતીનો સંગ્રહ કરે છે, જેમાં બેક ગ્રાઉન્ડ, કલર, ફોન્ટ, પ્લેસ હોલ્ડરનું કદ અને તેનું સ્થાનનો સમાવેશ થાય છે. દરેક પ્રેઝન્ટેશન ઓછામાં ઓછી એક સ્લાઇડ માસ્ટર ધરાવે છે અને અનેક પ્રકારની સ્લાઇડ ધરાવતા મોટા પ્રેઝન્ટેશનમાં વધારે સ્લાઇડ માસ્ટર વધારે લાભદાયક રહે છે. આકૃતિ 5.55 માં દર્શાવ્યા મુજબ સ્લાઇડ માસ્ટર (slide master) કમાન્ડ રીબન ઉપર રહેલાં View ટેબ ઉપર ઉપલબ્ધ છે. આ કમાન્ડ દ્વારા આકૃતિ 5.56 મુજબનું સ્લાઇડ માસ્ટર વ્યૂ ઓપન કરી માસ્ટર સ્લાઇડની ડિઝાઇન તેમજ લે-આઉટ બદલી શકાય છે.

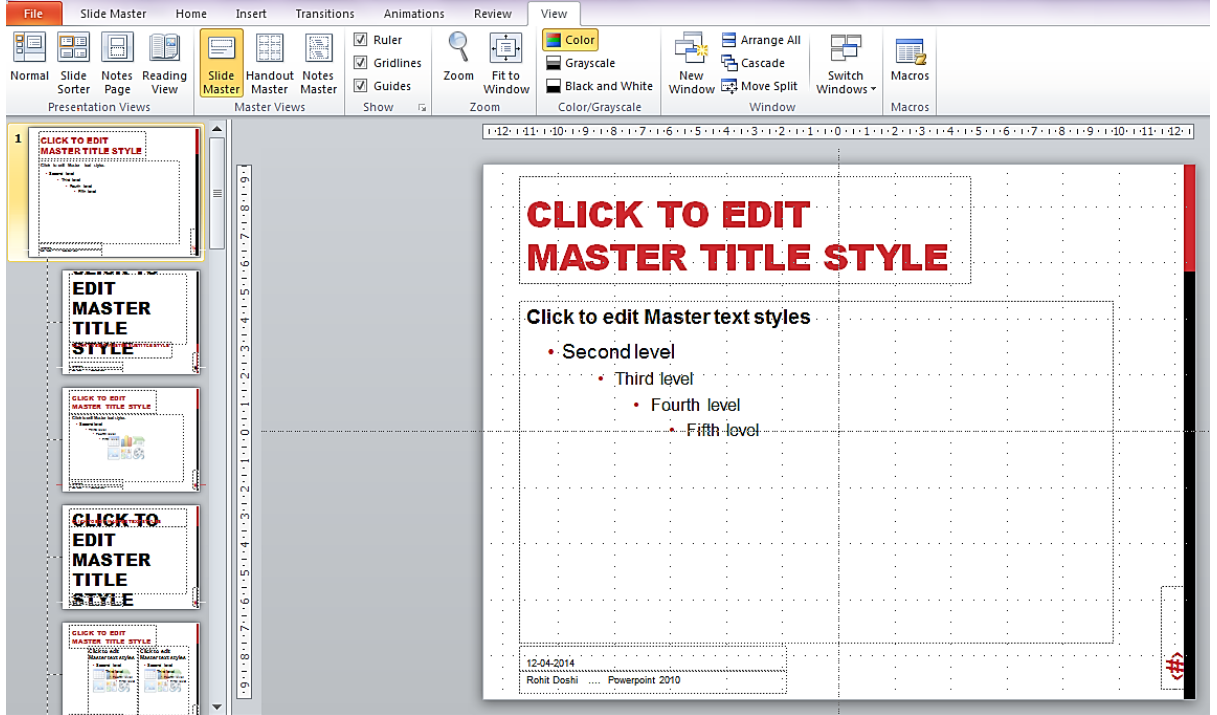
આકૃતિ 5.55 View ટેબ ઉપર Slide Master કમાન્ડ

આકૃતિ 5.56 સ્લાઇડ માસ્ટર વ્યૂ

સ્લાઇડ માસ્ટરના દેખાવની અસર આખા પ્રેઝન્ટેશન ઉપર જોઇ શકાય છે. આથી, જ્યારે બધી જ સ્લાઇડમાં કોઇ ચોક્કસ બેકગ્રાઉન્ડ આપવું હોય કે કોઇ ચોક્કસ જગ્યાએ પ્લેસ હોલ્ડર રાખવું હોય તો આપણે તેનો સ્લાઇડ માસ્ટરમાં સમાવેશ કરવો જોઇએ. સ્લાઇડ માસ્ટરની નીચે લે-આઉટની એક કે વધારે સ્લાઇડ લે-આઉટ હોય છે. (જુઓ આકૃતિ 5.56). જો આપણે બે કે વધારે અલગ અલગ થીમ (જેમ કે બ્રેકગ્રાઉન્ડ, કલર સ્કીમ કે ફોન્ટ) પ્રેઝન્ટેશનમાં રાખવા ઇચ્છતા હોઈએ તો દરેક અલગ અલગ થીમ માટે એક સ્લાઇડ માસ્ટર ઉમેરવું પડે.

Master View જૂથમાં સ્લાઇડ માસ્ટર ઉપરાંત Handout Master અને Notes Masterના વિકલ્પ પણ હોય છે. આ ત્રણે પ્રકારની માસ્ટર સ્લાઇડમાં કામ કરવાનો તર્ક એકસરખો હોય છે. માસ્ટર સ્લાઇડમાં એડિટ કરવામાં સરળતા રહે તે માટે તેમાં Ruler, Gridlines અને Guidesના વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે ચેક બોક્સ હોય છે. આ ઉપરાંત સ્લાઇડને ઝૂમ કરવા માટે Zoom કમાન્ડ પણ છે. જેના દ્વારા મહત્તમ 400% સુધી ઝૂમ કરી શકાય છે. Fit to Window કમાન્ડ આપવાથી સ્લાઇડનું કદ વધીને કે ઘટીને સ્ક્રિનમાં સમાય જાય તે કદનું બની જાય છે. પ્રેઝન્ટેશન આપણે ફૂલ કલર, ગ્રે સ્કેલ અને બ્લેક એન્ડ વ્હાઇટમાં જોવાનો વિકલ્પ પસંદ કરી શકીએ છીએ.

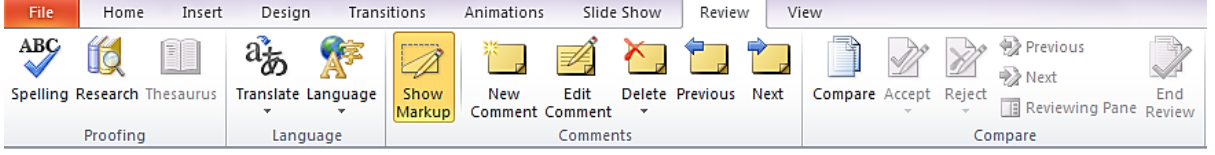

આકૃતિ 5.57 - માસ્ટર સ્લાઇડ વ્યૂ રુલર, ગ્રિડલાઇન્સ અને ગાઇડસ સાથે

5.10 રીવ્યૂ ટૂલ (Review tool)

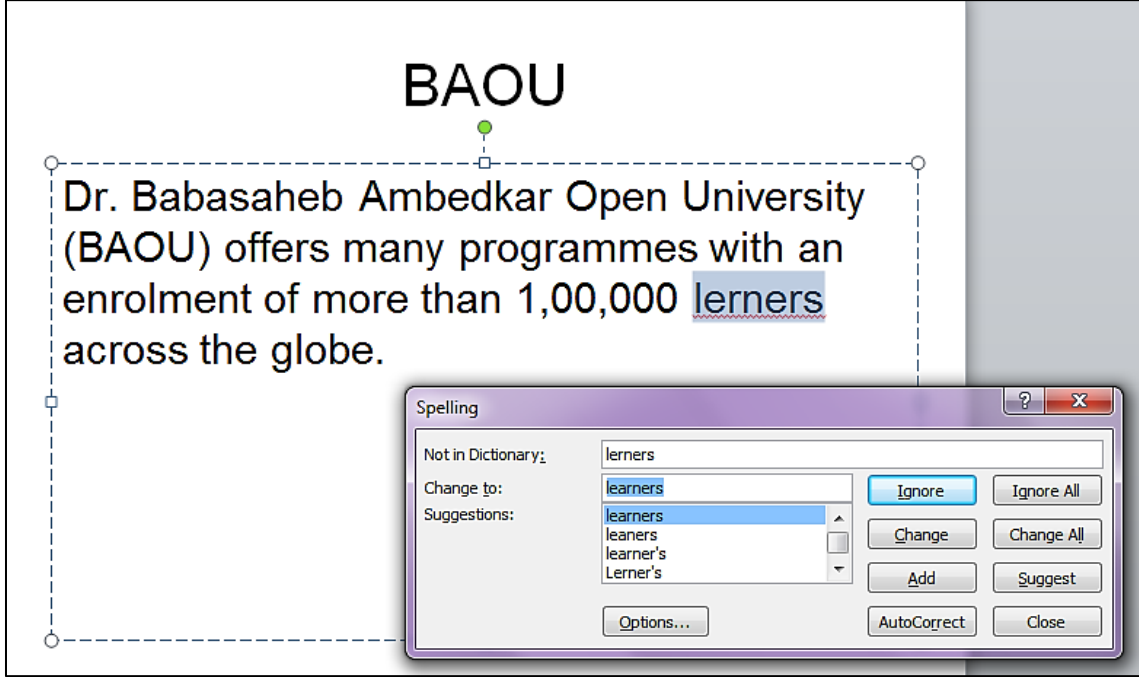
રીબન ઉપરના Review ટેબ પર Proofing, Language, Comments અને Compare નામનાં ચાર જૂથ હોય છે. Comments જૂથમાં ઉપલબ્ધ કમાન્ડ વડે આપણે નવી કોમેન્ટ ઉમેરી શકીએ, હયાત કોમેન્ટમાં સુધારા (એડિટ)

કરી શકીએ, કોમેન્ટ ડિલિટ કરી શકીએ, ડોક્યુમેન્ટમાં આગળની (previous) કે આ કોમેન્ટ પછીની (next) કોમેન્ટમાં જઈ શકીએ છીએ.

આકૃતિ 5.58 - Review ટેબ ઉપર ઉપલબ્ધ જૂથ

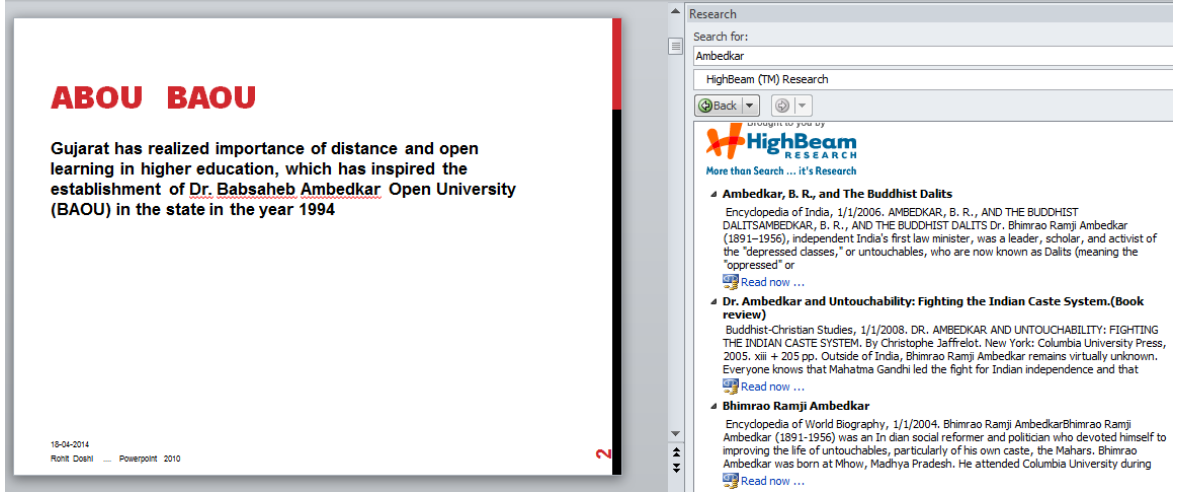
સ્પેલિંગ (Spelling) કમાન્ડ વડે ટેક્સ્ટનાં સ્પેલિંગ ચેક કરવાની ઉત્તમ સગવડ પાવરપોઇન્ટ પૂરી પાડે છે. જો સ્પેલિંગ શબ્દકોશમાં (dictionary) ન હોય તો અન્ય શબ્દ માટે સૂચન અથવા શબ્દની અવગણના (ignore) કરવા અથવા શબ્દ ડિક્શનરી ઉમેરવા જેવા વિકલ્પ પણ પૂરા પાડે છે. જુઓ નીચેની આકૃતિ 5.59 જેમાં learners શબ્દ માટેના વિકલ્પ સૂચવેલા છે.

આકૃતિ 5.59 સ્પેલિંગમાં ભૂલ હોય ત્યારે દર્શાવતા વિકલ્પ

આપણે spelling કમાન્ડ કી-બોર્ડ ઉપરથી F7 ફંક્શન કી દબાવીને પણ આપી શકીએ છીએ. આ રીતે આપણે આપણા પ્રેઝન્ટેશનમાં રહેલી સ્પેલિંગની ભૂલોને દૂર કરી શકીએ છીએ.

Research કમાન્ડ વડે આપણે રીસર્ચ ટાસ્ક પેનમાં સંદર્ભ સાહિત્ય (Reference materials) જેમ કે શબ્દકોશ (Dictionaries) અને જ્ઞાનકોશ (Encyclopedias) માંથી માહિતી મેળવી તેનો ઉપયોગ કરી શકીએ છીએ. નીચે આપેલી આકૃતિ 5.60માં સ્લાઇડ બનાવતા સમયે Ambedkar વિશે માહિતી મેળવવા માટે Research કમાન્ડનો ઉપયોગ દર્શાવ્યો છે.

આકૃતિ5.60 Search કમાન્ડનો ઉપયોગ

સ્લાઇડ સાથે રીસર્ચ પેનમાં સર્ચ કરેલી માહિતી Thesaurus કમાન્ડ વડે આપણે પસંદ કરેલા શબ્દના સમાનાર્થી શબ્દો રીસર્ચ પેનમાં જોઈ શકીએ છીએ.

Translate કમાન્ડ વડે પસંદ કરેલી ટેક્સ્ટનો અનુવાદ કરી શકાય છે. અનુવાદ કઈ ભાષામાં કરવો છે તે માટે અનેક ભાષાના વિકલ્પ પણ ઉપલબ્ધ છે, જેમાં હિન્દીનો પણ સમાવેશ છે.

આ રીતે રીવ્યૂ ઓફ ઉપરનાં કમાન્ડ આપણને પ્રેઝન્ટેશનને ક્ષતિ રહિત બનાવવામાં તેમજ ઉપયોગી માહિતી શોધીને આપણા પ્રેઝન્ટેશનમાં ઉમેરવા માટે ખૂબ ઉપયોગી બને છે.

તમારી પ્રગતિ ચકાસો

1. તમારા પ્રેઝન્ટેશન માટે સ્લાઇડ્સ શો સેટઅપ કરો તેમજ પ્રેઝન્ટેશનનું રિહર્સલ કરો.
2. તમારી જરૂરિયાત મુજબની સ્લાઇડ માસ્ટર બનાવો અને તેને એપ્લાય કરો.
3. તમારા પ્રેઝન્ટેશનમાં સ્પેલિંગની ભૂલો સુધારો.

5.11 પાવરપોઇન્ટની શબ્દસૂચિ

શબ્દ	અર્થ
એનિમેશન	કોઈ પણ પ્રકારની ગતિ.
બોલ્ડ	શાબ્દિક લખાણને ઘાટું કરવું, જે સામાન્ય રીતે ચાવીરૂપ શબ્દ (કી વર્ડ) ઉપર ભાર મૂકવા માટે વપરાય છે.
બોર્ડર	ચિત્રની આસપાસની બોર્ડર

શબ્દ	અર્થ
ચાર્ટ	ગ્રાફિકવાળી રજૂઆત કે જે ડેટાને વધારે અર્થપૂર્ણ રીતે રજૂ કરે છે.
ક્લિપઆર્ટ	માઇક્રોસોફ્ટ ઓફીસની લાયબ્રેરીમાં રહેલી ગ્રાફિક ઇમેજ. તે વેબ બ્રાઉઝર વડે www ઉપરથી પણ ડાઉનલોડ કરી શકાય છે. આ ઉપરાંત CD-ROM કે ડીવીડી ઉપર મોટી સંખ્યામાં સંગ્રહ કરેલા ચિત્રો મળે છે જે ખરીદી શકાય છે.
ક્લિપ બોર્ડ	હંગામી (ટેમ્પરરી) માહિતી સંગ્રહ કરવાનું મેમરી ક્ષેત્ર કે જે જગ્યાએ આપણે એક અથવા વધારે આઇટમનો સંગ્રહ કરીએ અને ઓફિસ ડોક્યુમેન્ટમાં પેસ્ટ કરીએ.
કોપીપેસ્ટ	કોઇ આઇટમની ક્લિપ બોર્ડ ઉપર નકલ કરી અન્ય જગ્યાએ ઉમેરવી.
ડ્રૅગ	માઉસનું ડાબી બાજુનું બટન દબાવી રાખીને માઉસ ફેરવવું અને પછી બટન છોડી દેવું. કોઇ ઓબ્જેક્ટને ખસેડવા માટે આ ક્રિયા વપરાય છે.
ડ્રૅગ ડ્રોપ	કોઇ આઇટમ (શાબ્દિક લખાણ કે ઇમેજ) ને પસંદ કરીને નવી જગ્યાએ ખસેડવી.
ગેલેરી	લાયબ્રેરી કે જેમાં વિવિધ વિકલ્પ ઉપલબ્ધ હોય.
હેન્ડઆઉટ	સ્લાઇડ ઉપરની માહિતી દર્શકો માટે પ્રિન્ટ કરવી. હેન્ડઆઉટ માટે એક પાનાં ઉપર એક, બે, ત્રણ, ચાર, છ અને નવ સ્લાઇડ પ્રિન્ટ કરી શકાય.
નેવિગેટ	પ્રેઝન્ટેશનના અલગ અલગ ભાગમાં જવું.
નોર્મલ વ્યૂ	પાવરપોઇન્ટ વિન્ડો ત્રણ ભાગમાં વિભાજિત કરેલી હોય છે, સ્લાઇડ/ આઉટલાઇન પેન, સ્લાઇડ પેન અને નોટ્સ પેન.
હેલ્પ	કોઇ કાર્ય કરવા માટેની કમબ્લક્સ સૂચના કે માહિતી. પાવરપોઇન્ટમાં કઈ નવી સગવડતા ઉમેરવામાં આવી છે તે કઈ રીતે વાપરી શકાય તેની જાણકારી પણ મળી શકે છે.
પ્રિન્ટ પ્રિવ્યૂ	પ્રિન્ટ કર્યા પછી ડોક્યુમેન્ટ કેવું દેખાશે તે પ્રિન્ટ કર્યા પહેલાં સ્ક્રિન ઉપર જોવાની એક પ્રકારની સગવડ.
રીબન	ટેબ ઉપર વિવિધ કમાન્ડની ગોઠવણ કરવી અને કોઇ ચોક્કસ પ્રકારના કાર્ય કરવા સંબંધિત કમાન્ડનું જૂથ બનાવવું.
સ્લાઇડ	પ્રેઝન્ટેશનનું એક પાનું.
સ્લાઇડ પેન	એક્ટિવ સ્લાઇડની મોટી ઇમેજ સ્લાઇડ પેનમાં દર્શાવવામાં આવે છે.
સ્લાઇડ શો	કમ્પ્યુટરનાં સ્ક્રિન ઉપર એકસાથે એક સ્લાઇડ પ્રદર્શિત કરવામાં આવે છે. કમાન્ડથી તે પછીની સ્લાઇડ સ્ક્રિન ઉપર પ્રદર્શિત થાય છે.
સ્લાઇડ સોર્ટર વ્યૂ	સ્ક્રિન ઉપર એકસાથે થમ્બનેઇલ સ્વરૂપે અનેક નંબર સાથે સ્લાઇડ પ્રદર્શિત થાય છે.
ફાઇલ	પ્રેઝન્ટેશનની બધી સ્લાઇડનો એક ફાઇલમાં સંગ્રહ કરવામાં આવે છે. પાવરપોઇન્ટની ફાઇલનું એક્સટેન્શન .pptx હોય છે.
ટ્રાન્ઝિશન	પ્રેઝન્ટેશનનાં સ્લાઇડ શો દરમિયાન સ્ક્રિન ઉપર રહેલી સ્લાઇડ દૂર થઇને નવી સ્લાઇડનું પ્રદર્શિત થવું. નવી સ્લાઇડ વિવિધ રીતે પ્રદર્શિત કરી શકાય છે.

ટેબલ 5.3 શબ્દ સૂચિ

5.12 કીબોર્ડ શોર્ટકટ

પાવરપોઇન્ટમાં સામાન્ય રીતે કોઇ કાર્ય કરવા માટે કમાન્ડ ઉપર ક્લિક કરવામાં આવે છે પણ આના વિકલ્પરૂપે અમુક કમાન્ડ માટે બે અથવા વધારે કી એકસાથે દબાવીને પણ તે કાર્ય કરી શકાય છે. જ્યારે એકસાથે બે કી દબાવવાની હોય ત્યારે તેને દર્શાવવામાં માટે આ કીને + ચિહ્નથી અલગ કરવામાં આવે છે. પાવરપોઇન્ટમાં જે કી-બોર્ડ શોર્ટકટ વપરાય છે, તેમાંથી વારંવાર વપરાતા શોર્ટકટ-કીની એક યાદી નીચે આપેલી છે. આ શોર્ટકટ-કી યાદ રાખવાથી પણ પાવરપોઇન્ટમાં કાર્ય કરવું સરળ અને અમુક સમયે ઝડપી બને છે.

શોર્ટકટ-કી	કાર્ય
Alt+F1	હેલ્પ (Help) વિન્ડો ઓપન કરવા માટે
Alt+F4	હેલ્પ વિન્ડો બંધ કરવા માટે
Ctrl+F1	રીબન પ્રદર્શિત કરવા માટે અને પ્રદર્શિત થતી બંધ કરવા માટે
Ctrl+M	નવી સ્લાઇડ ઉમેરવા માટે
Ctrl+C	માહિતી કે ઓબ્જેક્ટની ક્લિપબોર્ડમાં કોપી કરવા માટે (Copy)
Ctrl+V	ક્લિપબોર્ડમાંથી પેસ્ટ કરવા માટે (Paste)
Ctrl+X	સિલકેટ કરેલી માહિતીને કાપીને ક્લિપ બોર્ડમાં રાખવા માટે (Cut)
Ctrl+B	સિલકેટ કરેલી માહિતીને બોલ્ડ (ઘાટી) કરવા માટે (Bold)
Ctrl+I	સિલકેટ કરેલી માહિતીને ઇટાલિક (ત્રાંસી) કરવા માટે (Italic)
Ctrl+U	સિલકેટ કરેલી માહિતી નીચે લીટી દોરવા માટે (Underline)
Ctrl+Shift+>	ફોન્ટનું કદ વધારવા માટે
Ctrl+Shift+<	ફોન્ટનું કદ ઘટાડવા માટે
Ctrl+L	ટેક્સ્ટને ડાબી બાજુ એલાઇન (Align) કરવા માટે
Ctrl+E	ટેક્સ્ટને મધ્યમાં એલાઇન (Align) કરવા માટે
Ctrl+R	ટેક્સ્ટને જમણી બાજુ એલાઇન (Align) કરવા માટે
Ctrl+F	ડોક્યુમેન્ટમાં ટેક્સ્ટ શોધવા માટે (Find)
Ctrl+H	ડોક્યુમેન્ટમાં ટેક્સ્ટ શોધીને બદલવા માટે (Replace)
Ctrl+K	હાયપરલિંક ઉમેરવા માટે
F5	પ્રેઝન્ટેશનની પ્રથમ સ્લાઇડથી સ્લાઇડ શો ચાલુ કરવા માટે
Shift+F5	જે સ્લાઇડ સ્ક્રિન ઉપર કાર્યરત હોય ત્યાંથી સ્લાઇડ શો ચાલુ કરવા માટે
F7	સ્પેલિંગ તપાસવા માટે
Shift+F7	Thesaurus – પસંદ કરેલા શબ્દના અર્થવાળા બીજા શબ્દોનાં સૂચન માટે

5.13 સ્વાધ્યાય

Q1. યોગ્ય વિકલ્પ વડે ખાલી જગ્યા પૂરો.

1. પાવર પોઇન્ટમાં Help મેળવવા માટે _____ ફંક્શન કીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
2. કી-બોર્ડ ઉપરથી Ctrl + _____ કમાન્ડ આપવાથી પ્રેઝન્ટેશનની પહેલી સ્લાઇડ ઉપર જઇ શકાય છે.
3. એક પાના ઉપર વધારેમાં વધારે _____ સ્લાઇડ પ્રિન્ટ કરી શકાય છે.
4. સ્લાઇડને આપણે પોટ્રેઇટ ઓરીએન્ટેશન તેમજ _____ ઓરીએન્ટેશનમાં પ્રિન્ટ કરી શકીએ.
5. _____ કમાન્ડ વડે પસંદ કરેલા શબ્દના સમાનાર્થી શબ્દો આપણે રીસર્ચ પેનમાં જોઇ શકીએ છીએ.

Q2. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

1. પ્રેઝન્ટેશન તૈયાર કરવા માટે માઇક્રોસોફ્ટ પ્રોજેક્ટ સોફ્ટવેરની જરૂર પડે છે.
2. સ્લાઇડ સોર્ટર વ્યૂમાં પ્રદર્શિત સ્લાઇડમાંથી કોઇ એક સ્લાઇડ ઉપર ક્લિક કરી ડીલીટ કી દબાવવાથી તે સ્લાઇડ પ્રેઝન્ટેશનમાંથી ડીલીટ થઇ જાય છે.
3. પાવરપોઇન્ટ 2010 એ એક પ્રકારનું હાર્ડવેર છે જેના દ્વારા પ્રેઝન્ટેશન બનાવવામાં આવે છે.
4. પ્રેઝન્ટેશનમાં રહેલી સ્લાઇડને સ્ક્રીન ઉપર જોઇ શકાય છે તેમજ કાગળ ઉપર પ્રિન્ટ પણ કરી શકાય છે.
5. સ્લાઇડને Hide Slide આપવાથી તે સ્લાઇડ પ્રેઝન્ટેશન દરમિયાન પ્રદર્શિત થતી નથી.
6. પ્રેઝન્ટેશન ફાઇલનું એક્સટેન્શન .docx હોય છે.

Q3. જોડકાં જોડો

A	B
1. એનિમેશન	a. કોઇ આઇટમને પસંદ કરી નવી જગ્યાએ ખસેડવી
2. ડ્રેગ એન્ડ ડ્રોપ	b. હંગામી માહિતી સંગ્રહ કરવાનું મેમરી ક્ષેત્ર
3. કિલપ બોર્ડ	c. સ્લાઇડ શો
4. સ્લાઇડ	d. કોઇ પ્રકારની ગતિ
5. F5 કી	e. પ્રેઝન્ટેશનનું એક પાનું

જવાબો

Q2.	1- F1	2-Home	3-9 (nine)	4-લેન્ડસ્કેપ	5-Thesaurus
Q3.	1-ખોટું, 2-સાચું, 3-ખોટું, 4-સાચું, 5-સાચું 6-ખોટું				
Q4.	1-d (કોઇ પ્રકારની ગતિ) 2-a (કોઇ આઇટમને પસંદ કરી નવી જગ્યાએ ખસેડવી) 3-b (હંગામી માહિતી સંગ્રહ કરવાનું મેમરી ક્ષેત્ર) 4-e (પ્રેઝન્ટેશનનું એક પાનું) 5-c (સ્લાઇડ શો)				